

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP. 410.003.02.2022

Pan
Józef Stępkowski
Prezes Zarządu Spółki
Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o.
ul. Fabryczna 2 lok. B, 48-250 Głogówek

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/034 – Działalność spółek hodowli roślin i zwierząt nadzorowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w latach 2017-2021

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o., ul. Fabryczna 2, lok. B, 48-250 Głogówek ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Stępkowski, Prezes Zarządu Spółki ² , od 18 maja 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Dariusz Horodyski, Prezes Zarządu Spółki od 8 stycznia 2019 r. do 18 maja 2020 r., pełniący obowiązki Prezesa Zarządu Spółki, od 15 czerwca 2018 r. do 7 stycznia 2019 r.; Grzegorz Arian, Prezes Zarządu Spółki, od 16 sierpnia 2006 r. do 15 czerwca 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja przez Spółkę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt 2. Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki 3. Warunki weterynaryjne i utrzymania zwierząt gospodarskich w Spółce
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2021, z uwzględnieniem dowodów powstałych przed i po okresie objętym kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Wojciech Jarzyna, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/35/2022 z 7 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: OHZ lub Spółka.

² Dalej: Prezes Spółki lub Prezes Zarządu.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Prowadzona w Spółce praca hodowlana, a także stan hodowli, była zgodna z obowiązującymi w tym podmiocie planami hodowlanymi oraz biznesplanami. W zakresie użytkowości mlecznej praca hodowlana przyniosła efekt w postaci zwiększenia średniej wydajności mlecznej z 11 030 kg w 2017 r. do 11 440 kg w 2021 r., przy jednoczesnym, w tym samym okresie, wzroście procentowej zawartości tłuszczu o zaledwie 0,05% oraz spadku procentowej zawartości białka o 0,09%. Osiągnięta w 2021 r. średnia wydajność mleczna przekroczyła zakładaną w dokumentach planistycznych wartość 11 000 kg. Wysoką ocenę cech użytkowych bydła hodowanego w Spółce potwierdziły również liczne nagrody uzyskiwane na krajowych i międzynarodowych wystawach rolniczych.

We wszystkich gospodarstwach Spółki⁵ zwierzęta utrzymywane były w odpowiednich warunkach, zapewniających spełnienie minimalnych wymagań w zakresie utrzymywania zwierząt hodowlanych.

W okresie objętym kontrolą jedynie w 2019 roku Spółka zanotowała stratę finansową⁶, a w pozostałych latach odnotowywała zysk. Strata spowodowana była suszą i jej konsekwencjami w produkcji zarówno roślinnej, jak i zwierzęcej. W 2020 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa⁷ przeprowadził doraźną kontrolę Spółki, w wyniku której wydano 20 zaleceń. Dotyczyły one m.in. konieczności ograniczenia wydatków inwestycyjnych do niezbędnego minimum, obniżenia poziomu ogólnego zadłużenia Spółki, jak też poprawy wyniku na działalności operacyjnej oraz płynności finansowej OHZ. Podjęte w następnych latach działania naprawcze, skutkowały zwiększeniem zysku brutto Spółki z poziomu 244 tys. zł w 2020 r. do 4 761 tys. zł w roku 2021 r.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- zaniechania, w 2017 r., działań wynikających z umowy zawartej z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁸, wskutek czego Spółka zobowiązana była do zwrotu do ARiMR kwoty 244,76 tys. zł, stanowiącej równowartość otrzymanych płatności rolnośrodowiskowych za lata 2013-2016;
- opisywania dokumentów księgowych niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie w Spółce wewnętrznymi regulacjami,
- naruszenia, w 2019 r., obowiązków dotyczących poddawania okresowej rocznej kontroli technicznej obiektów budowlanych, wykorzystywanych w hodowli zwierząt gospodarskich, jak też prowadzenia dokumentacji takich obiektów.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zawada, Wróblin Biedrzychowice – hodowla bydła, Rzepcze – hodowla trzody chlewnej.

⁶ Strata finansowa netto w wysokości 660 tys. zł.

⁷ Dalej: KOWR.

⁸ Dalej: ARiMR.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja przez Spółkę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, podstawową działalność Spółki stanowił chów i hodowla bydła mlecznego (rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej^{10,11}) oraz trzody chlewnej (rasy wbp¹², pbz¹³ oraz duroc). Spółka nie prowadziła uprawy roślin nasiennych, jak też chowu i hodowli koni. W zakresie chowu i hodowli bydła w OHZ obowiązywał *Strategiczny program hodowli bydła mlecznego rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej w Spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych*¹⁴ oraz *Program hodowlany dla stada bydła polskiego holsztyńsko-fryzyjskiego odmiany czerwono-białej OHZ „Głogówek” Sp. z o.o. na lata 2014-2019*¹⁵. W zakresie chowu i hodowli trzody chlewnej obowiązywał natomiast wewnętrzny *Program hodowlany dla stad trzody chlewnej OHZ „Głogówek” Sp. z o.o.*¹⁶ oraz *Program organizacji systemu hybrydyzacji trzody chlewnej w spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych na lata 2011-2020*. W roku 2021 Spółka nie posiadała wewnętrznych programów hodowlanych zarówno w odniesieniu do bydła, jak i trzody chlewnej. W Biznesplanach Spółki na lata 2017-2020 jako punkt odniesienia dla wskaźników hodowlano-produkcyjnych w zakresie bydła, przyjęto wskaźniki zawarte w Strategicznym programie hodowli bydła, natomiast w przypadku trzody chlewnej - założenia hodowlano-produkcyjne zgodne z Krajowym Programem Hodowlanym Polskiego Związku Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POLSUS”.

(akta kontroli str. 26-88, 512-513, 584-585, 664-665, 733-737, 810-815, 873, 889, 895, 904, 1015)

W Programie hodowli bydła zaplanowano na zakończenie funkcjonowania ww. Programu, tj. w roku 2019, osiągnięcie następujących parametrów produkcyjno-handlowych dla zwierząt podlegających ocenie użytkowości mlecznej: średnia wydajność mleka 10 500 – 11 000 kg, średni stan krów 700 – 730 szt. krów, % zawartość białka 3,3 – 3,5%, % zawartość tłuszczu 3,9 – 4,1 %, długość użytkowania krów 3,7 – 4,0 laktacji, średnia życiowa produkcja 35 000 – 40 000 kg mleka, wiek pierwszego wycielenia 740 – 780 dnia, okres międzycieleniowy 370 – 400 dni, % brakowania – 25 – 28% stanu krów, % sprzedanych jałówek – 10% stanu krów, średnia wartość dla stada indeksu PF 96 – 100 pkt. W Programie hodowli bydła założono również, że min. 50% urodzonych każdego roku jałówek poddanych zostanie ocenie genomowej (genotypowaniu). Rzeczywiste parametry produkcyjno-handlowe dla sztuk bydła objętych oceną użytkowości mlecznej, w okresie objętym kontrolą, wyniosły:

a/ średnia wydajność mleka – 11 030 kg w 2017 r., 10 687 kg w 2018 r., 10 783 kg w 2019 r., 11 613 kg w 2020 r., 11 440 kg w 2021 r.; w 2019 r. osiągnięto zakładany w Programie hodowli bydła poziom średniej wydajności mleka, a w kolejnych latach wydajność ta przekroczyła maksymalny zakładany poziom, tj. 11 000 kg; w okresie

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Rasa HF odmiany RW. Dalej: HF RW.

¹¹ Spółka nie prowadziła uprawy roślin nasiennych, jak też chowu i hodowli koni

¹² Wielka biała polska.

¹³ Polska biała zwisłoucha.

¹⁴ Z 2013 roku, z perspektywą do roku 2020. Dalej: Strategiczny program hodowli bydła. Dotyczy ogólnie rasy HF bez osobnych założeń parametrów produkcyjno-hodowlanych dla rasy HF RW.

¹⁵ Z 2014 roku. Dalej: Program hodowli bydła.

¹⁶ Opracowany na lata 2015-2020. Dalej: Program hodowli trzody chlewnej.

objętym kontrolą, średnia wydajność mleka wzrosła z 11 030 kg w 2017 r. do 11 440 kg w 2021 r., tj. o 3,7%;

b/ średni stan krów – odpowiednio: 724, 714, 711, 715 i 706 sztuk; średni stan krów nie przekroczył założonych w Programie hodowli bydła wartości i zmniejszył się z 724 sztuk w 2017 r. do 706 sztuk w 2021 r., tj. o 2,5%;

c/ % zawartość białka – odpowiednio: 3,43%, 3,40%, 3,45%, 3,34% i 3,34%; zawartość białka nie przekroczyła założonych w Programie hodowli bydła wartości i zmalała z 3,43% w 2017 r. do 3,34% w 2021 r., tj. o 2,6%;

d/ % zawartość tłuszczu – odpowiednio: 4,07%, 4,04%, 4,05, 4,01% i 4,12% w 2021 r.; zawartość tłuszczu nie spadła poniżej zakładanego w Programie hodowli bydła minimum, natomiast w 2021 r. przekroczyła założone maksimum, tj. 4,1%; w okresie objętym kontrolą % zawartość tłuszczu wzrosła z 4,07% w 2017 r. do 4,12% w 2021 r., tj. o 1,2%;

e/ długość użytkowania krów – odpowiednio: 3,6 laktacji, 3,5 laktacji, 3,5 laktacji, 3,2 laktacji i 3,5 laktacji;

f/ średnia życiowa produkcja – odpowiednio: 36 645 kg, 36 114 kg, 38 779 kg, 35 160 kg i 39 459 kg mleka, tj. nastąpił wzrost między 2017 r. a 2021 r. o 7,68%;

g/ wiek pierwszego wycielenia – odpowiednio: 720, 748, 764, 754 dni i 754 dni; jedynie w 2017 r. osiągnięto wartość poniżej założonego w Programie hodowli bydła minimalnego poziomu (tj. 740 dzień), a w pozostałych latach wiek pierwszego wycielenia był zgodny z założonymi parametrami hodowlanymi; wiek pierwszego wycielenia zwiększył się z 720 dnia w 2017 r. do 754 dnia w 2021 r., tj. o 4,7%;

h/ okres międzywycieleniowy¹⁷ – odpowiednio: 415, 416, 409, 410 i 402 dni; nie osiągnięto założonego w Programie hodowli bydła skrócenia okresu międzywycieleniowego do nie więcej niż 400 dni; Główny Hodowca wyjaśnił, że *Program Hodowli Bydła został opracowany w 2014 roku, gdy światowe i europejskie trendy były ukierunkowane na skrócenie okresu międzywycieleniowego do 400 dni. Założenia te zostały zweryfikowane po przeanalizowaniu kilkuletnich osiągnięć Polskich hodowli. W konferencjach, w których uczestniczyłem w latach 2017-2018 coraz głośniejsz mówiono o wydłużeniu okresu międzywycieleniowego, w prasie hodowlanej również podejmowano to zagadnienie;*

i/ % brakowania – odpowiednio: 26,80%, 27,46%, 28,14%, 28,8%, 27,3%; w latach 2019-2020 % brakowania przekroczył zakładaną w Programie hodowli bydła - na poziomie 28% - wartość (o 0,14% i 0,80%);

j/ % sprzedanych jałówek – 11,15% w 2017 r.¹⁸, 7,20% w 2018 r.¹⁹, 12,46% w 2019 r.²⁰, 7,78% w 2021 r.²¹, w 2020 roku Spółka nie sprzedawała jałówek. W odniesieniu do założeń Programu hodowli bydła, gdzie % sprzedanych jałówek określono na poziomie 10% stanu krów, różnica pomiędzy zaplanowaną wartością wskaźnika a rzeczywistą wielkością sprzedaży wyniosła odpowiednio +11,50%, -38,89%, +24,60%, -22,20%, z wyjątkiem roku 2020, w którym nie doszło do sprzedaży; Główny Hodowca wyjaśnił, że *w 2020 roku, pomimo przygotowania listy jałówek cielnych do sprzedaży, nie było ze strony kupujących zainteresowania jałowkami cielnymi. Dlatego po wycieleniu tych sztuk zostały one zaferowane jako krowy pierwiastki i znalazły nabywców. Dodatkową korzyścią dla Spółki było to, że w 2020 roku urodziło się najwięcej cieląt (860 szt.), jałowki zostały do dalszej hodowli, natomiast buhajki sprzedane do opasu. Główny Hodowca wyjaśnił również, że w Programie hodowli bydła założono % sprzedanych jałówek w przedziale 10% od stanu stada krów, lecz sytuacja rynkowa spowodowała, że w pewnych*

¹⁷ Tj. okres, jaki upływa od jednego wycielenia do drugiego.

¹⁸ 82 jałowki na 735 krów.

¹⁹ 53 jałowki na 791 krów.

²⁰ 91 jałówek na 730 krów.

²¹ 58 jałówek na 745 krów.

momentach wzrastało zainteresowanie krowami pierwiastkami i zostaliśmy niejako zmuszeni do dostarczania na rynek krów pierwiastek. Różnice w poszczególnych latach wynikają z zapotrzebowania kontrahentów;

k/ średnia wartość dla stada indeksu PF – 101 w 2017 r., 103 w 2018 r., 109 w 2019 r., 103 w 2020 r., 109 w 2021 r.;

*l/ wycena genomowa jałówek – w 2017 r. 61,08%, w 2018 r. 54,63%, w 2019 r. 55,59%, w 2020 r. 31,64%, w 2021 r. 37,62%; do zakończenia obowiązywania Programu hodowli bydła²² procent poddanych wycenie genomowej jałówek w Spółce spełniał wymogi założone w treści ww. dokumentu. Główny Hodowca, w odniesieniu do lat 2020 i 2021 wyjaśnił, że *poddano mniejszą liczbę jałówek ocenie genomowej ze względu na obniżenie kosztów produkcji. W 2020 roku nastąpiła pandemia SARS-CoV-2, co początkowo przyczyniło się do spadku cen produktów zwierzęcych, a nawet zagroziło możliwości zaprzestania odbioru mleka przez mleczarnie, dlatego też podjęte zostały decyzje o zmniejszeniu liczby jałówek poddawanych ocenie genomowej.**

(akta kontroli str. 892-893, 927, 935)

W Strategicznym programie hodowli bydła, jako docelowe, w 2020 roku, parametry produkcyjno-hodowlane, wskazano ustabilizowanie średniej wydajności mlecznej na poziomie około 10 500 – 11 000 kg mleka, z podniesieniem % zawartości białka w mleku do poziomu 3,4%, a % zawartości tłuszczu do poziomu 4,1%. Uzyskane przez OHZ w roku 2020 rzeczywiste wartości parametrów produkcyjnych, przekroczyły oczekiwane wartości w przypadku średniej wydajności mlecznej²³, natomiast w odniesieniu do % zawartości białka i tłuszczu wyniosły, odpowiednio, 3,34% oraz 4,01%. W Strategicznym programie hodowli bydła wskazano również, że istotne powinno być branie udziału przez Spółki w badaniach genomowych we współpracy m.in. z Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka²⁴ i jednostkami naukowymi, co opisano w dalszej części *Wystąpienia pokontrolnego.*

(akta kontroli str. 893, 927)

W zakresie chowu i hodowli trzody chlewnej, w okresie objętym kontrolą, w OHZ hodowlą objęto trzodę chlewną ras wbp²⁵, pbz²⁶ oraz duroc. W Programie hodowli trzody chlewnej założono średnie stany loch na poziomie 140 sztuk (wbp – 35 szt., pbz – 80 sztuk, duroc – 25 szt.) oraz sprzedaż do produkcji towarowej około 200 knurów i 800 loszek. Wskazano również, że ze względów ekonomicznych oraz ze względu na wzrost skali tuczu nakładczego i w związku z tym znacznego popytu na prosięta do tuczu, należy rozważyć możliwość zmniejszenia produkcji tuczniaków a zwiększenie sprzedaży prosiąt do tuczu. W Programie hodowli trzody chlewnej przewidziano:

a/ dla ras matecznych (wbp i pbz) – utrzymanie na aktualnym poziomie procentowej zawartości mięsa u knurów i loszek; doskonalenie tempa wzrostu; sukcesywne zmniejszanie okresu międzymiotu do wartości poniżej 160 dni; zwiększanie liczby sutfów w populacji; prowadzenie oceny tucznej i rzeźnej na fermie w odniesieniu do wszystkich zwierząt, które zostały wyselekcjonowane do dalszej hodowli i osiągnęły wiek 150 dni; wykorzystanie w pracach hodowlanych wyników oceny BLUP w odniesieniu do doskonalonych cech; liczbę prosiąt w 21 dniu życia - 12 sztuk, wiek pierwszego oproszenia - 340 dni; wielkość przyrostu dobowego 680 g dla loszek i 800 g dla knurów; procentową zawartość mięsa w tuszy - 58% dla loszek, 60% dla knurków;

²² Tj. do 2019 roku.

²³ 11 300 kg w 2020 r.

²⁴ Dalej: PFHBiPM.

²⁵ Wielka biała polska.

²⁶ Polska biała zwisłoucha.

b/ dla rasy duroc – doskonalenie tempa wzrostu; poprawę cech jakościowych; sukcesywne zmniejszanie okresu międzymiotu do wartości poniżej 160 dni; prowadzenie oceny tucznej i rzeźnej na fermie w odniesieniu do wszystkich zwierząt, które zostały wyselekcjonowane do dalszej hodowli i osiągnęły wiek 150 dni; wykorzystanie w pracach hodowlanych wyników oceny BLUP w odniesieniu do doskonalonych cech; wielkość przyrostu dobowego dla knurów - 850 g; procentową zawartość mięsa w tuszy - 62%.

(akta kontroli str. 895-926)

Rzeczywiste parametry produkcyjno-handlowe dla trzody chlewnej w okresie objętym kontrolą, wyniosły:

a/ lochy ogółem – 130 szt. w 2017 r., 91 szt. w 2018 r., 106 szt. w 2019 r., 110 szt. w 2020 r., 56 szt. w 2021 r.; w ww. latach średnie stany loch nie osiągnęły założonej wartości 140 sztuk; w roku 2021 liczba loch ogółem zmniejszyła się o 60,0% w stosunku do wartości założonej w Programie hodowli trzody chlewnej na koniec 2020 roku; Główny Hodowca wyjaśnił, że *Program hodowli trzody chlewnej opracowano w 2015 r., zakładał on m.in. modernizację budynków na terenie chlewni trzody Rzepcze, co miało bezpośrednio przyczynić się do utrzymania stada podstawowego loch na poziomie 140 sztuk. Lata 2016-2017 pokazały, że produkcja trzody chlewnej pod względem opłacalności jest bardzo niestabilna. Dlatego podjęto decyzję o niepowiększaniu stada podstawowego w Fermie Trzody Rzepcze;*

b/ struktura rasowa loch – w 2017 r. 36 szt. wbp, 73 szt. pbz, 21 szt. duroc; w 2018 r. odpowiednio 35, 42 i 14 sztuk; w 2019 r. – 39, 49 i 18 sztuk; w 2020 r. - 41, 50 i 19 sztuk; w 2021 r. – 18, 26 i 12 sztuk. W latach 2017-2020, jedynie liczba loch rasy wbp osiągnęła zakładany poziom (35 szt.), w przypadku ras pbz oraz duroc, rzeczywista liczba loch osiągnęła: rasa pbz - w 2017 r. 91,25% wartości zakładanej, tj. 80 sztuk, w 2018 r. 52,50%, w 2019 r. 61,25%, w 2020 r. 62,50%, a rasa duroc – w 2017 r. 84,0%, w 2018 r. 56,0%, w 2019 r. 72,0%, w 2020 r. 76,0%; Główny Hodowca wyjaśnił, że *ze względu na obniżenie ogólnego stanu loch, niemożliwe było uzyskanie wartości liczby loch ras pbz i duroc na zakładanym poziomie;*

c/ sprzedaż knurów i loszek hodowlanych (ogółem) wyniosła – w 2017 r. 955 szt., w 2018 r. 700 szt., w 2019 r. 838 szt. w 2020 r. 626 szt., w 2021 r. 583 szt. W latach objętych kontrolą, liczba sprzedanych knurów i loszek nie osiągnęła założonej w Programie hodowli trzody chlewnej wartości 1000 szt. Główny Hodowca wyjaśnił, że *ze względu na niższe niż zakładano stany loch, wykonanie planu sprzedaży nie było możliwe;*

d/ liczba prosiąt w 21 dniu życia - w 2017 r. 12,78 szt. wbp, 12,84 szt. pbz; w 2018 r. 13,19 szt. wbp, 13,31 szt. pbz; w 2019 r. 13,21 szt. wbp, 13,81 szt. pbz, w 2020 r. 13,40 szt. wbp, 13,22 szt. pbz, w 2021 r. 13,37 szt. wbp, 13,30 szt. pbz. We wszystkich latach objętych kontrolą, liczba prosiąt w 21 dniu życia, u ras matecznych, przekroczyła zakładaną wartość 12 sztuk;

e/ wiek pierwszego oproszenia – w 2017 r. 372 dni wbp, 370 dni pbz; w 2018 r. 361 dni wbp, 350 dni pbz; w 2019 r. 363 dni wbp, 362 dni pbz; w 2020 r. 351 dni wbp, 342 dni pbz, w 2021 r. 348 dni wbp, 364 dni pbz; w żadnym roku objętym kontrolą, wiek pierwszego oproszenia nie osiągnął zakładanej wartości 340 dni; Główny Hodowca wyjaśnił, że *loszki wprowadzane na remont stada są poddawane szczepieniom i przygotowywane do rozrodu średnio w dziewiątym miesiącu życia, co powoduje wydłużenie wieku pierwszego wyproszenia do około 350 dni;*

f/ okres międzymiotu – w 2017 r. 159 dni wbp, 157 dni pbz; w 2018 r. 154 dni wbp, 153 dni pbz; w 2019 r. 162 dni wbp, 160 dni pbz; w 2020 r. 165 dni wbp, 167 dni pbz; w 2021 r. 161 dni wbp, 160 dni pbz;

g/ wielkość przyrostu dobowego dla knurów ras matecznych systematycznie spadała, od wartości 791 g dla wbp i 754 g dla pbz w 2017 r., do wartości 748 g dla

wbp i 748 g dla pbz w 2020 r. W 2021 r. wielkość przyrostu dobowego spadła do 646 g dla wbp i 675 g dla pbz (tj. o 18,33% oraz o 10,48%). Główny Hodowca wyjaśnił, że *czynnikiem, który spowodował spadek przyrostów było wprowadzenie programów oszczędnościowych na zakupach środków do produkcji pasz (dodatki białkowych, mineralnych). Wprowadzenie oszczędności było konieczne w celu poprawy ujemnego wyniku finansowego w produkcji trzody chlewnej;*

h/ procentowa zawartość mięsa w tuszy dla knurów ras matecznych wzrosła z 60,2% dla wbp i 60,3 dla pbz w 2017 r., do 61,0% dla wbp oraz 60,8 dla pbz w 2020 r., tym samym przekroczone zakładaną w Programie hodowli trzody chlewnej wartość 60%; w 2021 r. zawartość mięsa w tuszy wyniosła 61,0% zarówno dla knurów wbp, jak i dla knurów pbz;

i/ procentowa zawartość mięsa w tuszy dla loch ras matecznych wzrosła z 59,1% dla wbp i 59,2% dla pbz w 2017 r., do 59,8% dla wbp oraz 59,5% dla pbz w 2020 r. Przekroczone zakładaną w Programie hodowli trzody chlewnej wartość 58,0%. W 2021 r. procentowa zawartość mięsa w tuszy loch ras matecznych wyniosła 60,2% dla wbp oraz 60,3% dla pbz;

j/ wielkość przyrostu dobowego dla knurów rasy duroc wyniosła w 2017 r. 710 g, w 2018 r. 748 g, w 2019 r. 750 g, w 2020 r. 770 g; założony w Programie hodowli trzody chlewnej przyrost dobowy wielkości 850 g nie został osiągnięty (w 2021 r. przyrost dobowy dla knurów rasy duroc wyniósł 704 g); Główny Hodowca wyjaśnił, że *zakładany przyrost w rasie duroc podczas tworzenia Programu hodowli trzody chlewnej został wymieniony omyłkowo w rasach ojcowskich łącznie z rasami pbz i wbp. Knury rasy duroc osiągają przyrosty w granicach 650-750 gram;*

k/ procentowa zawartość mięsa w tuszy dla knurów rasy duroc w 2017 r. – 62,8%, w 2018 r. – 62,5%, w 2019 r. – 62,2%, w 2020 r. – 61,6%. W Programie hodowli trzody chlewnej założono jako docelową w 2020 r. wartość 62%. W 2021 r. procentowa zawartość mięsa w tuszy dla knurów rasy duroc wyniosła 62,4%.

(akta kontroli str. 895, 904-909, 928, 932-937)

W Spółce nie opracowano wewnętrznego programu hodowlanego w odniesieniu do bydła HF RW na lata 2020-2021, natomiast w odniesieniu do trzody chlewnej programu hodowlanego na 2021 rok. Główny Hodowca wyjaśnił, że *lata 2020-2021 były latami bardzo trudnymi w produkcji zwierzęcej. Pierwszym powodem i zarazem najważniejszym była wirus SARS-CoC-2, który przyczynił się do ciągłej walki na płaszczyźnie zabezpieczenia pracowników do codziennej obsługi zwierząt (dojarzy, zootechników, pracowników obsługi cieląt, dowożących paszę oraz obsługujących trzodę), co w znacznym stopniu zwiększyło mój zakres obowiązków. Po podjęciu decyzji o zmniejszeniu produkcji trzody chlewnej, w 2022 roku planowane jest opracowanie nowego Programu Hodowlanego dla stad trzody chlewnej oraz aktualizacja Programu Hodowlanego dla stada bydła HF RW w Spółce.*

(akta kontroli str. 936)

Biznesplan Spółki na rok 2021 zakładał obniżenie stanu loch do około 70 sztuk. Jako uzasadnienie tego stanu wskazano problemy z infrastrukturą, średni stan budynków oraz trudną sytuację na rynku trzody chlewnej. Średni stan loch w roku 2021 wyniósł 56 sztuk, tj. o 20,0% mniej niż założono w biznesplanie. Główny Hodowca wyjaśnił, że *decyzja o zmniejszeniu pogłowia trzody chlewnej została podjęta po przeanalizowaniu wielu czynników, które wpływały na opłacalność produkcji. Podjęcie tej decyzji wymusiły na zarządzających Spółką czynniki ekonomiczne, wieloletnie straty finansowe przynoszące przez produkcję trzody chlewnej. Szerzący się ASF przyczynił się do dużego spadku zainteresowania materiałem hodowlanym (knurki i loszki hodowlane) poprzez likwidację wielu stad, które zaopatrywały się w materiał hodowlany w OHZ „Głogówek”. Wzrost cen środków do produkcji pasz (dodatki mineralne, śruty sojowej, śruty rzepakowej oraz*

zbóż) w jeszcze większym stopniu wpłynął na opłacalność produkcji. Przy podejmowaniu decyzji kierowano się zasadami obowiązującymi w POLSUS, tj. by zachować liczby wymaganej liczby loch we wszystkich rasach utrzymywanych w Spółce, tj. pbz, wbp i duroc. Prezes Zarządu oświadczył, że decyzja o zmniejszeniu pogłowia trzody chlewnej została podjęta po przeanalizowaniu wielu czynników, które wpłynęły na opłacalność produkcji, przez Prezesa Zarządu, Głównego Hodowcę i Dział Finansowo-Księgowy. Prezes oświadczył również, że spółki KOWR są podmiotami prawa handlowego, a Zarządcy tych spółek są zobowiązani do podejmowania działań gwarantujących tym spółkom stabilność przychodów, koniecznych do realizacji zadań hodowlanych.

(akta kontroli str. 932-933, 1671)

Osoba odpowiedzialna w OHZ m.in. za produkcję zwierzęcą, została w Spółce zatrudniona w 2003 roku. Od 2004 r. pracownik ten bezpośrednio związany był z działem produkcji zwierzęcej, a od 2011 roku sprawował obowiązki Głównego Hodowcy. Sporządzony pisemnie zakres czynności i obowiązków służbowych Głównego Hodowcy obejmował zadania dotyczące m.in. planowania produkcji zwierzęcej, organizacji bazy paszowej, organizacji produkcji oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Osoba zatrudniona na tym stanowisku posiadała wykształcenie wyższe, tytuł zawodowy magistra inżyniera na kierunku zootechnika²⁷ oraz rolnik²⁸, a także ukończyła m.in. kurs dla kandydatów na inseminatora, złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin w zakresie transportu środkami transportu drogowego i obsługi w czasie transportu zwierząt²⁹, uczestniczyła w konferencjach naukowych, jak też uzyskała certyfikat ukończenia szkolenia uprawniającego do sędziowania na wystawach bydła mlecznego w Polsce. Prezes Spółki wyjaśnił, że nadzór nad wykonywaniem obowiązków przez Głównego Hodowcę prowadzony jest poprzez organizowanie, minimum dwukrotnie w ciągu tygodnia, spotkań, podczas których omawiane są i analizowane bieżące zagadnienia związane z hodowlą, a także poprzez objazd poszczególnych obiektów hodowlanych w celu prowadzenia osobistego, bieżącego nadzoru.

(akta kontroli str. 988-1014, 1015)

W latach 2017-2021 Spółka w zakresie hodowli bydła współpracowała z:

- a/ PFHBiPM³⁰ w zakresie m.in.: wykonywania całościowej oceny stada krów³¹, wykonywania badań laboratoryjnych markerów genetycznych wraz z oceną genomową, a także ustalania pochodzenia metodą analizy polimorfizmu SNO³²;
- b/ Małopolskim Centrum Biotechniki Sp. z o.o.³³, w zakresie m.in.: zakupu zarodków³⁴ oraz oceny i selekcji buhajów rasy PHF czerwono-białej³⁵;
- c/ Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym w Krakowie, w zakresie wykonywania badań laboratoryjnych markerów genetycznych oraz oceny wartości hodowlanej na podstawie genomu dla samic³⁶.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą, Spółka nie otrzymywała płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w celu zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

(akta kontroli str. 1025, 1357-1401)

²⁷ Nadany na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu.

²⁸ Nadany po zdaniu egzaminu przy Liceum Rolniczym w Zespole Szkół w Głogówku.

²⁹ Udomowionych nieparzystokopytnych, bydła, owiec, kóz, świń, drobiu,

³⁰ Polską Federacją Hodowców Bydła i Producentów Mleka, umowa nr 535000/21 z 19 czerwca 2006 r., aneks Nr 1 z 1 stycznia 2014 r., aneks Nr 2 z 1 stycznia 2020 r.

³¹ M.in. ocena wartości użytkowej, ocena budowy zwierząt, próbne udoje.

³² Umowa nr 0530044/20 z 27 maja 2020 r.

³³ Umowa współpracy Da/263/12/15 z 29 stycznia 2015 r.

³⁴ Umowa współpracy nr 263/72/17 z 28 czerwca 2017 r.

³⁵ Umowa współpracy Da/263/12/15 z 29 stycznia 2015 r.

³⁶ Umowa z dnia 11 kwietnia 2018 r.

Spółka, w latach 2017-2021, nie korzystała z żadnego pakietu *Działań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich*³⁷ oraz nie uzyskiwała z tego tytułu żadnych środków. W latach 2013-2017 Spółka uczestniczyła w Programie rolnośrodowiskowym, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W trakcie kontroli NIK trwały rozmowy z przedstawicielami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dotyczące rozpoczęcia udziału Spółki w nowym Programie rolnośrodowiskowym.

(akta kontroli str. 2888-2915)

Analiza przebiegu wybranych do badania transakcji potwierdziła, że w Spółce prawidłowo dokonywano wyceny zwierząt na sprzedaż, a uzyskiwane ceny były zgodne z cenami obowiązującymi na rynku. Do każdej faktury sprzedaży załączono kwit rozchodu inwentarza żywego. W sposobie opisanego pod względem księgowym faktur sprzedaży zwierząt stwierdzono nieprawidłowości, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości w Obszarze 2 Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki Wystąpienia pokontrolnego*.

(akta kontroli str. 933, 1025, 1402-1458)

W Spółce nie opracowano w formie pisemnej wewnętrznych zasad i warunków sprzedaży zwierząt. Główny Hodowca wyjaśnił, że przestrzega zasad, które polegają na tym, że typuje zwierzęta do sprzedaży *analizując rodowody zwierząt, wyniki oceny genomowej (jałówki cielne), gPF, PF rodowody, wydajność mleka oraz skład mleka matek*. Do sprzedaży przeznaczane były przede wszystkim zwierzęta najłabsze pod względem rodowodowym. Główny Hodowca wyjaśnił, że *każde zwierzę jest indywidualnie oceniane przez mnie i zootechnika. Najlepsze zwierzęta pod względem pokroju zostają w Spółce*. Główny Hodowca wyjaśnił również, odnośnie ceny za dane zwierzę, że *zawsze monitoruje się zachowanie rynku poprzez grupy hodowców, sprawdzanie cen na portalach internetowych oraz konsultowanie telefoniczne z innymi spółkami KOWR*. Główny Hodowca wyjaśnił również, że nie posiada informacji, czy zostały wydane zewnętrzne zasady/wytyczne przez ANR/KOWR na temat sprzedaży zwierząt w spółkach. Oświadczył też, że od 2019 roku Spółka zaczęła wprowadzać umowy kupna-sprzedaży z największymi odbiorcami inwentarza żywego. Prezes Zarządu wyjaśnił natomiast, że Spółka planując oraz dokonując w późniejszym terminie sprzedaży zwierząt, kieruje się zawsze interesem firmy oraz bieżącymi warunkami rynkowymi.

(akta kontroli str. 1403, 933, 1025)

Główny Hodowca wyjaśnił, w zakresie sprawozdawczości hodowlanej, że *na początku każdego miesiąca zootechnicy oddają do księgowości raporty operatywne, w których przedstawiony jest stan pogłowia na poszczególnych Fermach, urodzenia, padnięcia, zużycie nasienia do inseminacji, produkcja i sprzedaż mleka, sprzedaż bydła i trzody chlewnej oraz zużycie pasz*. Do końca stycznia każdego roku muszą przygotować i opracować *Biznesplan OHZ dla KOWR, w którym zawarte są dane finansowe i hodowlane na cały rok, ilości produkcji mleka, pogłowia bydła i trzody, sprzedaży materiału hodowlanego, nakłady finansowe na produkcję zwierzęcą*. W lutym każdego roku dostarczamy do KOWR *Sprawozdanie z Działalności Hodowlanej za ubiegły rok*. Kolejnym sprawozdaniem jest *Sprawozdanie Zarządu, w którym znajdują się dane na temat postępu hodowlanego i hodowli w Spółce*.

(akta kontroli str. 934, 951-978)

³⁷ Dalej: Program rolnośrodowiskowy.

W okresie objętym kontrolą Spółka prowadziła promocję hodowli zwierząt, m.in. poprzez prowadzenie strony internetowej OHZ oraz zamieszczanie informacji na portalach społecznościowych, jak też udział w wystawach zwierząt hodowlanych, konferencjach i imprezach branżowych, w tym m.in.:

a/ w 2021 r. - w Targach CAVALIADA w Poznaniu³⁸, Centralnych Targach Rolniczych w Nadarzynie³⁹, XXX Krajowej Wystawie Rolniczej – Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie⁴⁰, oraz XXV Regionalnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych Książ 2021;

b/ w 2020 r. - w XXIX Krajowej Wystawie Rolniczej – Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie⁴¹, Pride od Poland 2020 (wspólne stoisko promocyjne wraz z innymi spółkami Skarbu Państwa nadzorowanymi przez KOWR) oraz Międzynarodowych Targach Rolniczych w Poznaniu – Polagra 2020⁴²;

c/ w 2019 r. - w Międzynarodowych Targach Prodoexpo w Mińsku⁴³, Targach CAVALIADA w Poznaniu, Międzynarodowej Wystawie Rolniczej AGRO SHOW Bednary⁴⁴, XXVIII Krajowej Wystawie Rolniczej – Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie, Narodowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, konferencji naukowej „Perspektywy rozwoju rasy holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej. Czerwono-biały holsztyn – dlaczego nie?” współorganizowanej wspólnie z Małopolskim Centrum Biotechniki w Krasnem (konferencja odbyła się 9 października 2019 r. w siedzibie OHZ w Głogówku⁴⁵);

d/ w 2018 r. – w XXVII Krajowej Wystawie Rolniczej – Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie, Wystawie Maszyn Rolniczych Mazurskie Agro Show Ostróda⁴⁶, Narodowej Wystawie Rolniczej oraz Targach CAVALIADA w Poznaniu, X Ogólnopolskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie oraz Wystawie Bydła Hodowlanego w Kamieniu Śląskim – Opolagra 2018;

e/ w 2017 r. w XXVI Krajowej Wystawie Rolniczej – Ogólnopolskie Dożynki Jasnogórskie w Częstochowie, Śląskiej Wystawie Bydła Hodowlanego w Kamieniu Śląskim oraz Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych Poznań 2017.

Prezes Spółki wyjaśnił również, że w OHZ wykonywane są branżowe zdjęcia topowych sztuk. *Poprzez wykonywane zdjęcia Spółka może prezentować najlepsze sztuki na stronie internetowej, gdzie powstała zakładka „Najlepsze z hodowli” oraz na portalach społecznościowych. (...) zdjęcie superczempionki Komedii, ukazało się w prestiżowym magazynie hodowlanym „Holstein International”.* Prezes podkreślił, że, według jego wiedzy, OHZ jest jedyną Spółką Skarbu Państwa, która w ramach zasobów własnych zajmuje się wykonywaniem branżowych zdjęć krów i jałówek. W okresie objętym kontrolą Spółka poniosła na promocję koszty w wysokości 57,7 tys. zł⁴⁷, koszty wystaw w latach 2017-2019 wyniosły 114,1 tys. zł⁴⁸.

(akta kontroli str. 1015-1018, 1459-1656)

W latach 2017-2021 OHZ uzyskał m.in. następujące osiągnięcia w zakresie hodowli i użytkowości mlecznej:

a/ w 2021 r. podczas XXV Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych Książ 2021 jałówka z OHZ zdobyła tytuł Czempiona w kategorii jałowce w wieku 13-14 miesięcy Rasy Polskiej Holsztyńsko-Fryzyjskiej; podczas zorganizowanej w 2022 roku, przez

³⁸ 15-18 grudnia 2021 r.

³⁹ 26-18 listopada 2021 r.

⁴⁰ 4-5 września 2021 r.

⁴¹ -8 września 2020 r.

⁴² 28-30 września 2020 r.

⁴³ 10-13 listopada 2019 r.

⁴⁴ 19-22 września 2019 r.

⁴⁵ Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jana Krzysztofa Ardanowskiego oraz Dyrektora Generalnego KOWR Grzegorza Pięty.

⁴⁶ 10-11 luty 2018 r.

⁴⁷ W 2017 r. 8,9 tys. zł, w 2018 r. 17,6 tys. zł, w 2019 r. 9,4 tys. zł, w 2020 r., 8,2 tys. zł, w 2021 r. 13,6 tys. zł.

⁴⁸ W 2017 r. 36,1 tys. zł, w 2018 r. 42,1 tys. zł, w 2019 r. 35,9 tys. zł.

Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka, „Mlecznej Gali”, Spółka otrzymała dyplomy za dokonania w zakresie hodowli w 2021 roku⁴⁹, tj. dyplom dla Zakładu Zawada za najwyższą wydajność wśród obór rasy PHF odm. czerwono-biała (RW) oraz za zajęcie III miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 300 do 500 krów, dyplom dla Zakładu Biedrzychowice za zajęcie III miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów;

b/ podczas zorganizowanej w 2021 roku „Mlecznej Gali”, Spółka otrzymała dyplomy za dokonania w zakresie hodowli w 2020 roku, tj. dyplom dla Zakładu Wróblin za zajęcie I miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów, dyplomy dla Zakładu Zawada za najwyższą wydajność wśród obór rasy PHF odm. czerwono-biała (RW) oraz za zajęcie III miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 300 do 500 krów;

c/ w 2019 r. Spółka otrzymała dyplom dla Fermy Biedrzychowice za zajęcie I miejsca w konkursie jakościowym DANONE'a dla najlepszych dostawców mleka, dyplom za zajęcie I miejsca w XVII Ogólnokrajowym Konkursie „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”⁵⁰ oraz tytuł Opolskiej Gwiazdy Europy przyznany przez Marszałka Województwa Opolskiego za wykorzystanie środków europejskich, które przyczyniły się do rozwoju przedsiębiorstwa rolnego i opolskiego rolnictwa; podczas „Mlecznej Gali” uzyskała też dyplom dla Zakładu Zawada za najwyższą wydajność wśród obór rasy PHF odm. czerwono-biała (RW) za 2019 rok, dyplom dla Zakładu Wróblin za zajęcie I miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów oraz dyplom dla Zakładu Biedrzychowice za zajęcie III miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów; na Śląskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Kamieniu Śląskim, wśród jałówek i krów rasy PHF odmiany RW, pięć sztuk z OHZ otrzymało tytuły czempiona i wiceczempiona⁵¹, a na Narodowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, jałówki i krowy z OHZ zdobyły tytuły trzech czempionów i dwóch wiceczempionów;

d/ w 2018 r. OHZ otrzymał dyplom dla Fermy Biedrzychowice za zajęcie III miejsca w konkursie jakościowym DANONE'a dla najlepszych dostawców mleka, podczas „Mlecznej Gali” dyplom dla Zakładu Zawada za najwyższą wydajność wśród obór rasy PHF odm. czerwono-biała (RW) za 2018 rok, a także dyplomy dla Zakładu Wróblin za zajęcie III miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów oraz dla Zakładu Biedrzychowice za zajęcie II miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów; na X Ogólnopolskiej Wystawie Bydła Hodowlanego w Szepietowie, krowa i jałówka ze Spółki otrzymały tytuły czempionów, jedna krowa pierwiastka tytuł wiceczempiona, a na Śląskiej Wystawie Bydła Hodowlanego w Kamieniu Śląskim, łącznie siedem sztuk otrzymało tytuły (jeden superczempion, cztery czempiony, dwa wiceczempiony);

e/ w 2017 r. Spółka zdobyła ZŁOTY KŁOS 2017, nagrodę przyznaną przez Zarząd Głównego Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Inżynierów i Techników Rolnictwa⁵², za działalność na rzecz zbliżenia polskiego rolnictwa do rolnictwa w państwach Unii Europejskiej. podczas „Mlecznej Gali” OHZ otrzymał dyplom dla Zakładu Wróblin za najwyższą wydajność w roku 2017 wśród obór rasy PHF odm. czerwono-biała oraz dyplom za zajęcie I miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów, dyplom dla Zakładu Biedrzychowice za zajęcie II miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 150 do 300 krów, dyplom dla Zakładu Zawada za zajęcie II miejsca w województwie opolskim w grupie stad od 300 do 500 krów; na Narodowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, zwierzęta z OHZ zdobyły tytuły trzech czempionów oraz dwóch wiceczempionów, natomiast na

⁴⁹ Region Oceny Zachód.

⁵⁰ W kategorii zakładów rolnych.

⁵¹ Dwa czempiony w kategorii krów, jeden czempion i dwa wiceczempiony w kategorii jałówki.

⁵² Pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Śląskiej Wystawie Bydła Hodowlanego w Kamieniu Śląskim, łącznie 10 sztuk otrzymało wyróżnienia, w tym jeden tytuł superczempiona, sześć czempiona, trzy wiceczempiona.

(akta kontroli str. 1015-1016, 1459-1656)

Prezes wyjaśnił, że Spółka, w latach 2017-2021, nie uwzględniała w Biznesplanach wydatków na działania związane z promocją, gdyż *nigdy z wyprzedzeniem nie planowano takich wydatków, decyzje o wydatkowaniu środków w ciągu roku na działania promocyjne były podejmowane na bieżąco, zależnie od sytuacji finansowej Spółki.*

(akta kontroli str. 1022)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W 2017 roku Spółka jako beneficjent Programu rolnośrodowiskowego objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2017, nie dopełniając ciążącego na niej obowiązku, zaniechała złożenia w ARiMR wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej bądź oświadczenia – informacji o realizacji lub zaprzestaniu realizacji zobowiązania wieloletniego za rok 2017. W związku z powyższym, na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Prudniku⁵³, utrzymanego w mocy Wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu⁵⁴ Spółka została zobowiązana do zwrotu ARiMR kwoty 244,76 tys. zł, stanowiącej równowartość otrzymanych płatności rolnośrodowiskowych za lata 2013-2016.

(akta kontroli str. 2889-2915)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki w zakresie hodowli zwierząt, na co wskazują m.in. sukcesy w hodowli bydła, poparte wynikami użytkowości mlecznej oraz pozostałymi parametrami produkcyjno-handlowymi. Ograniczenie pogłowia trzody chlewnej było reakcją na zmniejszony popyt, jednak zachowano ilości zwierząt w zakresie niezbędnym do oceny hodowlanej i szybkiej odbudowy stada. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na fakt, że nieuregulowanie w Spółce w sposób formalny zasad sprzedaży zwierząt, poprzez brak opracowania i wprowadzenia do stosowania wewnętrznych zasad i warunków sprzedaży zwierząt, stwarza ryzyko dowolności działań w tym zakresie.

OBSZAR

2. Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki

Opis stanu
faktycznego

W latach 2017-2021 przychody Spółki ze sprzedaży produktów w ramach działalności podstawowej wyniosły: w 2017 r. - 18 852 tys. zł, w 2018 r. - 21 734 tys. zł, w 2019 r. - 18 226 tys. zł, w 2020 r. - 20 460 tys. zł, w 2021 r. - 26 571 tys. zł. W Biznesplanach Spółki na lata objęte kontrolą wyodrębniono planowane przychody z produkcji zwierzęcej. W zakresie przychodów ze sprzedaży mleka założono na 2017 r. 8 354,1 tys. zł, a osiągnięto 9 912,3 tys. zł; na 2018 r. odpowiednio 9 490,0 tys. zł i 10 118,4 tys. zł, na 2019 r. - 10 214,4 tys. zł i 10 063,1 tys. zł, na 2020 r. - 10 123,0 tys. zł i 10 945,2 tys. zł, a na 2021 r. - 11 036,7 tys. zł i 12 259,7 tys. zł.

W odniesieniu do przychodów ze sprzedaży bydła założono na 2017 r. 550,0 tys. zł, a osiągnięto 606,0 tys. zł; na 2018 r. odpowiednio 605,0 tys. zł i 564,6 tys. zł; na 2019 r. - 580,0 tys. zł i 478,5 tys. zł; na 2020 r. - 475,6 tys. zł i 578,3 tys. zł, a na 2021 r. - 576,4 tys. zł i 475,6 tys. zł.

W odniesieniu do przychodów ze sprzedaży trzody chlewnej założono na 2017 r. 1 197,5 tys. zł, a osiągnięto 1 441,0 tys. zł, na 2018 r. odpowiednio - 1 235,2 tys. zł

⁵³ II Wydział Karny, sygn. Akt II K 903/19. Wyrok z dnia 20 lipca 2020 r.

⁵⁴ VII Wydział Karno-Odwolawczy, sygn. Akt VII Ka 595/20. Wyrok z dnia 12 stycznia 2021 r.

i 1 265,3 tys. zł; na 2019 r. - 897,3 tys. zł i 1 222,7 tys. zł, na 2020 r. - 1 228,1 tys. zł i 1 040,5 tys. zł, a na 2021 r. - 602,3 tys. zł i 960,5 tys. zł.

Przychody ogółem Spółki wzrosły z 21 509 tys. zł w 2017 r. do 29 772 tys. zł w 2021 r.

(akta kontroli str. 512, 584, 664, 740, 816-817, 1657-1659, 1660-1670, 2916-2917)

W Biznesplanach Spółki na lata 2017-2021 nie wyodrębniono osobnych kosztów z tytułu hodowli zwierząt gospodarskich. Ogólna struktura kosztów Spółki, w latach objętych kontrolą, nie ulegała znacznym zmianom.

(akta kontroli str. 1659)

W okresie objętym kontrolą Spółka tylko w 2019 roku zanotowała stratę⁵⁵, w pozostałych latach odnotowując zysk⁵⁶. Pomiedzy rokiem 2020⁵⁷ a 2021 Spółka zwiększyła zysk brutto 19,5 raza⁵⁸ oraz przychody ze sprzedaży o 30,22%.

(akta kontroli str. 482, 512, 584, 664, 740, 816-817, 1657-1659, 1660-1670)

W Biznesplanie Spółki na 2020 roku szczegółowo opisano przyczynę straty finansowej w 2019 roku. W dokumencie tym wskazano, że *Zjawisko suszy miało wpływ na poniesienie szkód zarówno w uprawach, jak i w hodowli. Zmniejszenie plonów oraz ich jakości spowodowało zmniejszenie wolumenu ziemiopłodów przeznaczonych w planie na sprzedaż, co przełożyło się na znaczne zmniejszenie przychodów ze sprzedaży ziemiopłodów. Ze względu na wystąpienie zjawiska suszy, Spółka musiała przeznaczyć większy areal (około 55 ha) kukurydzy na zbiór zielonki z przeznaczeniem na kiszonki dla bydła, Spowodowało to zmniejszenie areалу zbioru kukurydzy na ziarno do 145 ha, co przy plonie mniejszym o 15% skutkuje brakiem kukurydzy na ziarno przeznaczonej do sprzedaży. Zjawisko suszy miało także bardzo niekorzystny wpływ na wydajność mleczną krów, co przełożyło się na mniejsze przychody ze sprzedaży mleka.*

(akta kontroli str. 751-752)

W latach 2020-2021, Spółka zwiększyła zysk brutto z kwoty 244 tys. zł do 4 761 tys. zł. Prezes Zarządu wyjaśnił, że na osiągnięcie dodatniego wyniku finansowego w 2021 roku wpływ miały:

- a/ *bezpośredni nadzór nad wszystkimi działami produkcji Spółki;*
- b/ *optymalizacja kosztów we wszystkich działach Spółki;*
- c/ *dokonywanie zakupów niektórych środków produkcji z wyprzedzeniem, po wcześniejszej analizie rynku, po korzystnych cenach, co pozwoliło Spółce na zminimalizowanie efektu wzrastających cen na rynku;*
- d/ *decyzja o zmniejszeniu stada trzody chlewnej do minimum niezbędnego do zachowania stada pod oceną hodowlaną, podyktowana faktem, że hodowla trzody zamykała się w Spółce rokroczną stratą finansową (Spółka posiada możliwość szybkiego odnowienia stada);*
- e/ *uzyskanie rok do roku wyższych plonów;*
- f/ *analiza rynku i sprzedaż ziemiopłodów po korzystnych cenach;*
- g/ *wynegocjowana przez Zarząd Spółki wyższa cena sprzedaży mleka.*

⁵⁵ W wysokości 660 tys. zł.

⁵⁶ Zysk brutto Spółki wyniósł: w 2017 r. – 573 tys. zł, w 2018 r. – 612 tys. zł, w 2020 r. – 244 tys. zł, w 2021 r. – 4 761 tys. zł.

⁵⁷ Od 18 maja 2020 roku swoje obowiązki zaczął pełnić obecny Prezes Zarządu.

⁵⁸ 1951,23 %. Z kwoty 244 tys. zł do 4 761 tys. zł.

W Sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy 2021, jako główne przyczyny wzrostu przychodów ze sprzedaży wskazano m.in.: znaczny wzrost plonu zbóż⁵⁹, wyższą jakość zebranych plonów oraz wzrost przychodów ze sprzedaży mleka⁶⁰.

(akta kontroli str. 483, 1660, 2940)

W okresie objętym kontrolą zyski netto Spółki zostały przeznaczone na: zysk za rok 2017 - pokrycie straty z lat ubiegłych oraz na podwyższenie kapitału zapasowego z podziałem na rozwój hodowli oraz spłatę rat kredytów inwestycyjnych⁶¹, zysk za rok 2018 - podwyższenie kapitału zapasowego z przeznaczeniem na rozwój hodowli oraz spłatę rat kapitałowych kredytów inwestycyjnych⁶², zysk za rok 2020 - podwyższenie kapitału zapasowego z przeznaczeniem na spłatę rat kapitałowych kredytów inwestycyjnych⁶³. Do czasu zakończenia kontroli NIK, Zgromadzenie Wspólników Spółki nie podjęło decyzji w sprawie podziału zysku za rok 2021.

Powstała w 2019 r. strata netto w wysokości 660 tys. zł⁶⁴ została pokryta z kapitału zapasowego Spółki⁶⁵. W Sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy 2019 biegły nie zawarł opinii wskazującej na brak możliwości kontynuowania działalności Spółki w kolejnych latach.

(akta kontroli str. 212-334, 751-752, 1800, 1804, 1807, 1812, 2889-2915, 2940)

Po zanotowaniu ww. straty finansowej, w 2020 r. KOWR przeprowadził doraźną kontrolę w Spółce⁶⁶, w wyniku której wydano 20 zaleceń, dotyczących m.in. konieczności ograniczenia wydatków inwestycyjnych do niezbędnego minimum, obniżenia poziomu ogólnego zadłużenia Spółki, poprawy wyniku na działalności operacyjnej oraz płynności finansowej OHZ. Po przeprowadzeniu kontroli przez KOWR, we wrześniu 2020 r. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników nie udzieliło absolutorium Członkowi Zarządu⁶⁷ oraz p.o. Prezesa Zarządu⁶⁸ i Prezesowi Zarządu⁶⁹. W maju 2020 r.⁷⁰ Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników powołało na pełniącego obowiązki Prezesa Zarządu Spółki Pana Józefa Stępkowskiego, który pełnił tę funkcję do czasu kontroli NIK. W wyniku kontroli doraźnej przeprowadzonej przez KOWR, w grudniu 2020 r. p.o. Z-cy Dyrektora Departamentu Nadzoru nad Spółkami KOWR, skierował do Prezesa Spółki pismo, z zaleceniem m.in. zweryfikowania struktury i składu majątku Spółki, dokonania analizy zasadności utrzymania obiektów, które mogą stanowić majątek zbędny oraz sporządzenia planu restrukturyzacji majątku. Obecny Prezes Zarządu Spółki podjął działania naprawcze, skutkujące osiągnięciem w latach 2020-2021 korzystnego wyniku finansowego⁷¹.

(akta kontroli str. 1808-1810, 2260-2267)

⁵⁹ Średnio o 2,55 t/ha.

⁶⁰ Wzrost o 1 314,6 tys. zł, w porównaniu do roku 2020 (średnia cena mleka w porównaniu do roku 2020 wzrosła o 0.215 zł/litr.

⁶¹ Uchwała nr 02/2018 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 24 kwietnia 2018 r.

⁶² Uchwała nr 02/2019 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 19 czerwca 2019 r.

⁶³ Uchwała nr 2/2021 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 14 czerwca 2021 r.

⁶⁴ Strata wynikała m.in. z klęski suszy i jej konsekwencji w zakresie produkcji zwierzęcej.

⁶⁵ Uchwała nr 3/2020 Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 7 września 2020 r.

⁶⁶ Od 28 do 31 lipca 2020 r.

⁶⁷ Za okres od 1 stycznia do 19 czerwca 2019 r.

⁶⁸ Za okres od 1 stycznia do 8 stycznia 2019 r.

⁶⁹ Za okres od 8 stycznia do 31 grudnia 2019 r.

⁷⁰ Uchwała nr 9/2020 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki pod firmą: Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o. z siedzibą w Głogówku z dnia 18 maja 2020 roku.

⁷¹ Na co wpłynęły również okoliczności zewnętrzne, w tym sprzyjające warunki pogodowe skutkujące wyższymi plonami.

Na podstawie próby⁷² stwierdzono, że we wszystkich przypadkach Spółka dochowała należytej staranności przy wyborze dostawcy, m.in. przez prawidłowe stosowanie wewnętrznych procedur⁷³. Wydatki zostały należycie udokumentowane, a środki majątkowe prawidłowo ujęte w ewidencji środków trwałych i poprawnie sklasyfikowane. Wszystkie dokumenty zakupu zostały również poddane kontroli merytorycznej. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujące koniecznością zapłaty odsetek, kar lub opłat dodatkowych. Objęte kontrolą wydatki majątkowe zostały poniesione w sposób gospodarny i były niezbędne od realizacji zadań Spółki. Ww. zakupy nie zostały poprzedzone pisemną analizą potrzeb i wymagań.

(akta kontroli str. 1672-1793)

W latach 2017-2021 zasady wypłaty wynagrodzeń dla Prezesów Zarządu, p.o. Prezesa Zarządu oraz Członka Zarządu Spółki, były zgodne z treścią ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami⁷⁴. W okresie objętym kontrolą, wynagrodzenie przysługujące członkom organów zarządzających wypłacono jednemu Członkowi Zarządu, dwóm Prezesom Zarządu oraz p.o. Prezesa Zarządu. Uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki w sprawie ustalenia wynagrodzeń dla ww. osób, zawierały zasady wynagradzania, obejmujące wynagrodzenie podstawowe⁷⁵ oraz wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki⁷⁶. W latach 2017-2021 żadna z ww. osób nie otrzymała wynagrodzenia uzupełniającego.

(akta kontroli str. 1815-1832)

W okresie objętym kontrolą Spółka dysponowała gruntami własnymi (wniesionymi aportem) oraz gruntami dzierżawionymi od ANR/KOWR. Struktura arealu w latach 2017-2021 obejmowała grunty o powierzchni:

a/ w 2017 r. – 47,56 ha gruntów własnych, 2 274,40 ha gruntów dzierżawionych;

b/ w 2018 r. – 47,56 ha gruntów własnych, 2 274,40 ha gruntów dzierżawionych;

c/ w 2019 r. – 46,17 ha gruntów własnych, 2 274,40 ha gruntów dzierżawionych;

d/ w 2020 r. – 43,25 ha gruntów własnych, 2 272,12 ha gruntów dzierżawionych;

e/ w 2021 r. – 43,29 ha gruntów własnych, 2 272,12 ha gruntów dzierżawionych.

Pomiędzy rokiem 2017 a 2021 łączny areal gruntów spółki zmniejszył się z 2 321,96 ha do 2 315,41 ha. W latach 2017-2021 Spółka została zobowiązana do zapłaty czynszu dzierżawnego na łączną kwotę 778 tys. zł, na podstawie 20 faktur wystawionych przez Oddziały Terenowe ANR w Opolu i Warszawie oraz Oddziały Terenowe KOWR w Opolu i Warszawie. Spółka dokonała zapłaty ww. należności w wymaganych terminach. W 2021 r. Spółka otrzymała dwie faktury korygujące, wystawione przez KOWR OT Warszawa⁷⁷, w związku z obniżeniem czynszu dzierżawnego, na łączną kwotę 16,1 tys. zł. Błędy stwierdzone w treści opisów ww. dokumentów opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1024, 1026-1060, 1061-1062, 1064-1141, 1833)

Po przeprowadzonej w lipcu 2020 r. kontroli doraźnej, KOWR, zalecił Spółce ograniczenie wydatków inwestycyjnych do niezbędnego minimum. Wprowadzie w Biznesplanie Spółki na rok 2020, założono zbycie dwóch zbędnych

⁷² Obejmującej pięć najwyższych wartościowo wydatków majątkowych z lat 2017-2021.

⁷³ Obowiązujący Regulamin przeprowadzenia przetargu sprzedaży i zakupu towarów i usług, sprzętu i innych ruchomości oraz nieruchomości w Ośrodku Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o. w Głogówku.

⁷⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907.

⁷⁵ Stanowiącego od trzy do czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstwo bez wypłat z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

⁷⁶ Uzależnionego od realizacji celów zarządczych Spółki, stanowiącego do 50% wynagrodzenia podstawowego Prezesa Zarządu w poprzednim roku obrotowym.

⁷⁷ Korekty faktur nr 58/DMR/2021/01 oraz nr 59/DMR/2020/01.

nieruchomości, stanowiących: działkę Nr 4/19, obręb Rzepcze oraz działkę Nr 835/129, obręb Biedrzychowice, lecz do ich sprzedaży ostatecznie nie doszło. Prezes Zarządu wyjaśnił, że w odniesieniu do działki nr 4/19 proces sprzedaży został zaniechany po odwołaniu Członka Zarządu, który sprawę prowadził, natomiast w odniesieniu do działki nr 835/129 wyjaśnił, że miały miejsce niezgodności po stronie rzeczoznawcy w sporządzonym operacie szacunkowym, proces wyjaśniania niezgodności oraz wydanie decyzji przez organ właścicielski trwał kilka miesięcy. W międzyczasie, z uwagi na fakt wystąpienia zjawiska suszy, Zarząd Spółki podjął decyzję o zaciągnięciu preferencyjnego kredytu suszowego z zabezpieczeniem hipotecznym, w którym znalazła się księga wieczysta obejmująca ww. działkę, co skutkowało zaniechaniem dalszego procesu nieruchomości.

(akta kontroli str. 517, 565, 589, 1018, 1023-1024, 1152-1332, 2345-2348)

Spółka, w okresie objętym kontrolą, świadczyła m.in. usługi najmu lokali mieszkalnych na rzecz swoich pracowników. W latach 2017-2021 obowiązywały następujące umowy najmu lokali mieszkalnych i pomieszczeń biurowych:

a/ w 2017 r. – dziewięć umów najmu lokali mieszkalnych (osiem na okres jednego roku oraz jedna na okres trzech miesięcy) oraz dwie umowy najmu pomieszczeń biurowych (na okres całego roku);

b/ w 2018 r. – dziewięć umów najmu lokali mieszkalnych (wszystkie na okres jednego roku) oraz dwie umowy najmu pomieszczeń biurowych (na okres całego roku);

c/ w 2019 r. – 12 umów najmu lokali mieszkalnych (dziewięć na okres jednego roku oraz trzy umowy trwające, odpowiednio, dwa, cztery i pięć miesięcy) oraz dwie umowy najmu pomieszczeń biurowych (na okres całego roku);

d/ w 2020 r. – 13 umów najmu lokali mieszkalnych (11 na okres jednego roku oraz dwie trwające, odpowiednio, dwa i 10 miesięcy) oraz dwie umowy najmu pomieszczeń biurowych (na okres całego roku);

e/ w 2021 r. – 13 umów najmu lokali mieszkalnych (12 na okres jednego roku i jedna trwająca trzy miesiące) oraz dwie umowy najmu pomieszczeń biurowych (na okres całego roku).

W latach 2017-2018 Spółka wynajmowała na podstawie umowy najmu ówczesnemu Prezesowi Zarządu lokal mieszkalny. Obecny Prezes Zarządu wyjaśnił, że stawka czynszu za lokal mieszkalny kalkulowana była na podstawie stawek obowiązujących w Gminie Głogówek. Na podstawie próby⁷⁸ stwierdzono, że opłaty wchodzące w skład ceny najmu były równie, lub wyższe, niż stawki obowiązujące za wynajem lokali mieszkalnych, obowiązujące w Gminie Głogówek. W Spółce nie uregulowano w sposób formalny zasad wynajmu lokali mieszkalnych, jak również pomieszczeń biurowych, co szerzej opisano w części *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1018, 1022-1023, 1928-1951)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że poza przypadkami wynajmu lokali, w latach 2017-2021 pracownicy Spółki nie wykorzystywali mienia Spółki do celów prywatnych.

(akta kontroli str. 1023)

W okresie objętym kontrolą Spółka dokonała sprzedaży trzech nieruchomości, tj. w 2018 r. dwóch nieruchomości (nieruchomości gruntowej zabudowanej - za kwotę 53,50 tys. zł oraz nieruchomości gruntowej za kwotę 79,79 tys. zł) oraz w 2020 r. jednej nieruchomości gruntowej zabudowanej za kwotę 224,40 tys. zł. Sprzedaż została poprzedzona oceną posiadanych nieruchomości pod kątem ich przydatności dla Spółki. Dla wszystkich trzech ww. nieruchomości zostały

⁷⁸ Obejmującej dwie umowy najmu lokali mieszkalnych.

sporządzone operaty szacunkowe⁷⁹. Sprzedaż nieruchomości została poprzedzona udzieleniem Zarządowi Spółki, przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki⁸⁰, zgody na dokonanie takiej czynności. We wszystkich przypadkach cena sprzedaży nieruchomości była wyższa niż oszacowana wartość rynkowa. Sprzedaży nieruchomości dokonano w trybie przetargu ustnego nieograniczonego, a informacje o postępowaniach zostały opublikowane na stronie internetowej Spółki oraz w prasie o zasięgu wojewódzkim.

W 2018 r. obowiązywał w Spółce *Regulamin przeprowadzania przetargu, sprzedaży i zakupu towarów i usług, sprzętu i innych ruchomości oraz nieruchomości w OHZ Głogówek Sp. z o.o.*⁸¹ Przeprowadzona w 2020 roku⁸² przez KOWR kontrola doraźna obejmująca m.in. postępowanie na sprzedaż nieruchomości gruntowej, która nastąpiła w 2018 r.⁸³, nie ujawniła nieprawidłowości w tym obszarze. W protokole z tej kontroli zawarto natomiast uwagi dotyczące przejrzystości zapisów Regulaminu przeprowadzania przetargów, w których wskazano⁸⁴, że pełnienie funkcji Przewodniczącego Komisji przez Członka Zarządu⁸⁵ może budzić uzasadnione wątpliwości, co do transparentności dokonanego wyboru.

(akta kontroli str. 1018, 1152-1332, 2345-2348)

W wyniku weryfikacji przez NIK dokumentacji wszystkich trzech transakcji sprzedaży przez Spółkę nieruchomości, stwierdzono, że:

a/ 15 marca 2018 r. przeprowadzono przetarg ustny nieograniczony, w wyniku którego sprzedano nieruchomość gruntową zabudowaną⁸⁶, za cenę wyższą niż wskazana w operacie szacunkowym (w dniu sprzedaży operat szacunkowy był aktualny⁸⁷); Prezes Zarządu i Członek Zarządu w uzasadnieniu sprzedaży⁸⁸ tej nieruchomości wskazali, że *budynek wymaga przeprowadzenia średniego kapitalnego remontu i budowy przyłączy których nie posiada, w zakresie instalacji wodociągowej oraz kanalizacji deszczowej i sanitarnej, a także że pozostaje nieczynny od wielu lat, gdyż w budynku znajdowały się pomieszczenia biurowe przeniesione do nowej siedziby;*

b/ 4 października 2018 r. przeprowadzono przetarg ustny nieograniczony, w wyniku którego sprzedano nieruchomość rolną niezabudowaną⁸⁹, za cenę wyższą niż wskazana w operacie szacunkowym (w dniu sprzedaży operat szacunkowy był aktualny⁹⁰); Prezes Zarządu i Członek Zarządu w uzasadnieniu sprzedaży⁹¹ tej nieruchomości wskazali, że *działka jest z ekonomicznego punktu widzenia nieopłacalna do uprawy przez nas ze względu na zbyt mały areal, oddalony od innych gruntów, na których gospodarujemy, nieforemny kształt utrudniający uprawę i zbiór płodów dużym sprzętem rolniczym;*

c/ 24 września 2020 r. przeprowadzono przetarg ustny nieograniczony, w wyniku którego sprzedano nieruchomość gruntową zabudowaną⁹², za cenę wyższą niż

⁷⁹ Przez uprawnionych rzeczoznawców majątkowych.

⁸⁰ Uchwała nr 3/2018 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki pod firmą: Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Spółka z o.o. z dnia 26 lutego 2018 r., Uchwała nr 9/2018 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki pod firmą: Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Spółka z o.o. z 5 września 2018 roku, Uchwała nr 1/2020 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki pod firmą: Ośrodek Hodowli Zarodowej „Głogówek” Spółka z o.o. z dnia 3 lutego 2020 roku.

⁸¹ Z dnia 5 marca 2018 r. Dalej: Regulamin przeprowadzania przetargów.

⁸² Od 28 do 31 lipca 2020 r.

⁸³ Sprzedanej za kwotę 79,79 tys. zł.

⁸⁴ W odniesieniu do m.in. skontrolowanego postępowania na sprzedaż nieruchomości.

⁸⁵ Który zatwierdza protokół z pracy Komisji oraz wybór oferty.

⁸⁶ O powierzchni 0,0898 ha w obrębie Biedrzychowice.

⁸⁷ Data sporządzenia wyceny 29 grudnia 2017 r.

⁸⁸ Uzasadnienie w formie pisma z 10 stycznia 2018 r. przekazanego do KOWR.

⁸⁹ O powierzchni 1,2901 ha w obrębie Rzepcze.

⁹⁰ Data sporządzenia wyceny 25 czerwca 2018 r.

⁹¹ Przekazanym do KOWR pismem z dnia 16 lipca 2018 r.

⁹² O powierzchni 2,9806 ha w obrębie Zawada.

wskazana w operacie szacunkowym (w dniu sprzedaży operat szacunkowy był aktualny⁹³); Prezes Zarządu w uzasadnieniu sprzedaży⁹⁴ wskazał, że ze względu na stan techniczny znajdujących się na działce obiektów konieczna jest ich rozbiorka, z uwagi na brak opłacalności ich remontu. Natomiast koszty utrzymania przedmiotowej nieruchomości, a w szczególności koszty zabezpieczenia tejże nieruchomości przed dostępem osób trzecich oraz ewentualne koszty niezbędnej rozbiorki przewyższają wartość gruntów wchodzących w skład tejże nieruchomości.

Ww. transakcje zostały przeprowadzone w sposób legalny i gospodarny.

(akta kontroli str. 1018, 1152-1332, 2345-2348, 1018)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że Spółka, przy sporządzaniu Wieloletnich Planów Inwestycyjnych, opiera się na wytycznych otrzymywanych corocznie od organu właścicielskiego, które nie przewidują w zakresie wieloletnim planowania sprzedaży zbędnych nieruchomości lub wyłączenia nieruchomości z dzierżawy. Łączna wartość inwestycji ujęta w Biznesplanie Spółki na 2017 rok wyniosła 1 885,8 tys. zł, a wykonanie osiągnęło wartość 1 671,7 tys. zł. W Wieloletnim planie inwestycyjnym na lata 2018-2022 założono zmniejszenie wartości inwestycji planowanych na lata 2018-2020 w celu zmniejszenia poziomu zobowiązań Spółki w ciągu kolejnych lat o 30-40% w stosunku do wysokości zobowiązań na koniec 2017 roku. Łączna wartość inwestycji ujęta w Biznesplanie Spółki na 2018 rok wyniosła 702,5 tys. zł. Spółka na dzień 31 grudnia 2021 r. posiadała jedno przeterminowane zobowiązanie z tytułu dostaw i usług o wartości 161,30 zł za niezwrócone euro palety. W Biznesplanach Spółki na lata 2017 oraz 2020, a także w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2018-2022 w wyniku ustaleń kontroli NIK stwierdzono błędy w treści tabel inwestycyjnych, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1023-1024, 517, 565, 589)

W okresie objętym kontrolą prowadzono okresowe kontrole techniczne obiektów budowlanych wykorzystywanych w hodowli zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem roku 2019, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dla obiektów tych Spółka prowadziła książki obiektów budowlanych⁹⁵, jednakże w części z nich, jak również w protokołach z okresowych rocznych kontroli stanu technicznego budynków wykorzystywanych w hodowli zwierząt gospodarskich, stwierdzono nieprawidłowości, które szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W trakcie przeprowadzonych w trakcie niniejszej kontroli oględzin budynków obory i cielętnika w gospodarstwie Zawada, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 2877-2887, 2936-2939)

W Spółce przeprowadzone zostały następujące kontrole obejmujące swoim zakresem hodowlę zwierząt oraz gospodarowanie mieniem w OHZ:

a/ w latach 2017-2021 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Prudniku⁹⁶ przeprowadził kontrole⁹⁷, w wyniku których wydał dwie decyzje nakazujące przeprowadzenie pomiarów środowiskowych z zakresu drgań o działaniu ogólnym na stanowiskach kierowców ciągników rolniczych⁹⁸; w trakcie kontroli weryfikacji

⁹³ Data sporządzenia wyceny 29 listopada 2019 r.

⁹⁴ Przekazanym do KOWR pismem z dnia 9 stycznia 2020 r.

⁹⁵ Stwierdzono na podstawie badania 35 książek obiektów budowlanych wykorzystywanych w hodowli zwierząt gospodarskich.

⁹⁶ Dalej: PPIS

⁹⁷ Nr HP.9020.1.2.2021.JK z 12 października 2021 r., HP.4210.1.2.2021.JK z 28 maja 2021 r., HP.4210.1.1.2020.JK z 9 lipca 2020 r., HP.4210.1.1.2019.JK z 22 stycznia 2019 r., HP.4210.1.2.2017.JK z 17 maja 2018 r., HP.4210.1.2.2017.JK z 30 listopada 2017 r.

⁹⁸ Decyzja nr HP.4210.1.2.2017.JK z 14 grudnia 2017 r. Spółka zleciła wykonanie badań, sprawozdanie z badań nr CLBS/0494/18/S z 27 kwietnia 2018 r. Decyzja nr HP.9020.1.2.2021.JK z 23 czerwca 2021 r. Spółka zleciła wykonanie badań, sprawozdanie z badań nr 33/DW/21 z 12 sierpnia 2021 r.

poddawano również m.in. posiadanie przez zatrudnionych pracowników aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na określonym stanowisku, zapisy w kartach oceny ryzyka zawodowego pracowników mających kontakt z czynnikami biologicznymi (w tym związanymi z hodowlą bydła i trzody chlewnej), prawidłowość stosowanych środków chemicznych stosowanych w Spółce w produkcji zwierzęcej do mycia i dezynfekcji obiektów hodowlanych; w powyższym zakresie PPIS nie stwierdził nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1956-1996)

b/ Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadziła cztery kontrole w celu weryfikacji prawidłowości wypełniania obowiązków przez posiadaczy zwierząt (kontrole kwalifikowalności do płatności związanych do zwierząt⁹⁹ dotyczące bydła¹⁰⁰); w trakcie tych kontroli nie stwierdzono żadnych naruszeń.

(akta kontroli str. 1997-2069)

c/ w 2018 roku¹⁰¹ KOWR przeprowadził kontrolę planową „Ocena działalności Spółek, w których prawo z udziałów wykonuje KOWR”, w ramach której dokonano weryfikacji podstawowych zagadnień produkcyjnych oraz oceniono procesy gospodarczo-finansowe w Spółce; we wnioskach z kontroli wskazano m.in. na dużą liczbę przeterminowanych zobowiązań z tytułu dostaw i usług (na kwotę 1 973 379,58 zł w I kwartale 2018 r.); w wyniku tej kontroli KOWR wystosował 13 zaleceń pokontrolnych, w tym m.in.:

- w zakresie utrzymania budynków gospodarskich oraz prowadzonej działalności hodowlanej dotyczących: uzupełnienia wyposażenia przeciw-pożarowego w budynkach gospodarskich i mieszkalnych (w tym oznaczenie dróg ewakuacji); przeprowadzenia drobnych napraw w budynkach inwentarskich; wprowadzenia niezbędnego zabezpieczenia przeciwepizootycznego (maty dezynfekcyjne w bramach wjazdowych na teren gospodarstwa); systematycznego usuwania zalegającego obornika; systematycznego monitorowanie zoohigieny zwierząt;
- w zakresie działalności gospodarczo-finansowej dotyczących: prowadzenia bieżącego nadzoru nad systematycznym kompletowaniem i przechowywaniem pełnej dokumentacji w danej sprawie, w szczególności w przypadku zbywania, likwidacji majątku trwałego oraz dokonywania zakupów; przeprowadzenia dodatkowego rozeznania rynku pod kątem dostępnych ofert w przypadku zakupów lub sprzedaży indywidualnych; sukcesywnego spłacania zobowiązań przeterminowanych z tytułu dostaw i usług; stworzenia raportu w systemie księgowym pozwalającego na agregację zobowiązań przeterminowanych w zależności od zadanego czasu przeterminowania; poprawienia płynności finansowej Spółki poprzez polepszenie wskaźników finansowych (zwłaszcza w odniesieniu do zadłużenia krótkoterminowego do aktywów obrotowych, wskaźnika płynności I stopnia¹⁰² oraz wskaźnika płynności II stopnia¹⁰³).

Prezes Zarządu przekazał KOWR informacje¹⁰⁴ o sposobie wdrożenia zaleceń, wskazując na podjęcie działań naprawczych w odniesieniu do wszystkich, zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 2070-2166)

⁹⁹ W związku z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2144, z 2022 r. poz. 219, 646).

¹⁰⁰ Raport z kontroli nr 9008-00000009371/17, kontrola przeprowadzona w dniu 25 maja 2017 r.; Raport z kontroli nr 9008-00000008143/18, kontrola przeprowadzona w dniu 15 czerwca 2018 r.; Raport z kontroli nr 1001-000000060801/20, kontrola przeprowadzona w dniu 6 listopada 2020 r.; Raport z kontroli nr 1001-00000070483/20, kontrola przeprowadzona w dniu 16 grudnia 2020 r.

¹⁰¹ Od 2 lipca 2018 r. do 6 lipca 2018 r.

¹⁰² Aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe.

¹⁰³ Aktywa obrotowe – zapasy/zobowiązania krótkoterminowe.

¹⁰⁴ Pismo z dnia 7 września 2018 r., sygn. 2921.

d/ w latach 2017-2021, Państwowa Inspekcja Pracy, trzykrotnie przeprowadziła kontrolę; w 2017 r.¹⁰⁵ i 2019 r.¹⁰⁶ kontrolą nie objęto budynków, w których odbywała się hodowla zwierząt, natomiast kontrola w 2020 r. objęła gospodarstwo w Zawadzie, na terenie którego prowadzono hodowlę bydła mlecznego; w trakcie kontroli wydano jedno polecenie¹⁰⁷, 35 decyzji ustnych¹⁰⁸ oraz siedem nakazów¹⁰⁹; polecenie, decyzje oraz nakazy zostały wykonane przez Spółkę.

(akta kontroli str. 2167-2269)

e/ w 2020 roku¹¹⁰ KOWR przeprowadził w kontrolę doraźną, obejmującą m.in. inspekcję hodowlaną zwierząt znajdujących się na fermach, zasadność procesów produkcyjnych i hodowlanych oraz analizę sytuacji finansowej Spółki; w protokole z kontroli KOWR zawarł uwagi dotyczące m.in. Regulaminu przeprowadzania przetargów wskazując¹¹¹, że pełnienie funkcji Przewodniczącego Komisji przez Członka Zarządu¹¹² może budzić uzasadnione wątpliwości co do transparentności dokonanego wyboru; w wyniku kontroli wydano 20 zaleceń, w tym dotyczących ograniczenia wydatków inwestycyjnych do niezbędnego minimum, obniżenia poziomu ogólnego zadłużenia Spółki, poprawy wyniku na działalności operacyjnej oraz płynności finansowej OHZ, zweryfikowania struktury i składu majątki Spółki, a także wzmocnienia nadzoru nad stosowaniem zapisów Regulaminu przeprowadzania przetargów; Prezes Spółki pisemnie¹¹³ poinformował KOWR o sposobie i stanie realizacji zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 2260-2267)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Spółce nie uregulowano zasad najmu lokali mieszkalnych oraz pomieszczeń biurowych, co NIK ocenia jako działanie nierzetelne. Prezes Zarządu wyjaśnił, że *opłaty wchodzące w skład ceny najmu najczęściej kalkulowane były na podstawie stawek obowiązujących za wynajem lokali mieszkalnych, ustanawianych zarządzeniem przez Gminę Głogówek*. W trakcie trwania kontroli NIK, w Spółce opracowano i przyjęto do stosowania Regulamin gospodarowania zasobami lokalowymi stanowiącymi własność Ośrodka Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o.¹¹⁴

(akta kontroli str. 1018, 1022-1023, 1142-1151)

2. W Biznesplanach Spółki na lata 2017, 2020 oraz w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2018-2022 stwierdzono następujące rozbieżności, świadczące o nierzetelnym opracowaniu poniższych dokumentów:

¹⁰⁵ Kontrolą objęto Zakład Przemysłu Rolnego w Rzepczach, bazę magazynową Zakładu Rolnego Kotkowice w Starych Kotkowicach.

¹⁰⁶ Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania wybranych przepisów przy pracy na wysokich maszynach rolniczych (kombajnach zbożowych).

¹⁰⁷ Zapewnienie stałego zabezpieczenia zawleczką sworzni zaczepu ciągnika z beczkowitzem asenizacyjnym.

¹⁰⁸ Dotyczących m.in. zakrycia pokrywą odkrytej studzienki usytuowanej w obrębie silosów, zamontowania poręczy pośredniej balustrady zejścia schodowego do kanału udojowego w hali udojowej, przeprowadzenia udokumentowanych pomiarów skuteczności ochrony przeciwporażeniowej urządzeń elektrycznych znajdujących się w dwóch przepompowniach ścieków, przeprowadzenia remontu podłogi kanału udojowego i przyległego kanału odpływowego w hali udojowej.

¹⁰⁹ Dotyczących m.in. opracowania zasad ruchu na czynnych drogach wewnętrzzakładowych gospodarstwa w Zawadzie i na terenie siedziby Zarządu Spółki w Głogówku, wywieszenia wykazu pracowników przeszkolonych i wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy w gospodarstwie w Zawadzie, uzupełnienia kostek betonowych przy przepompowni w gospodarstwie w Zawadzie.

¹¹⁰ Od 28 do 31 lipca 2020 r.

¹¹¹ W odniesieniu do skontrolowanych postępowań.

¹¹² Który zatwierdza protokół z pracy Komisji oraz wybór oferty.

¹¹³ Pismo z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. OHZ/4430/2020.

¹¹⁴ Uchwała nr 5/2022 Zarządu Ośrodka Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o. w Głogówku z dnia 2 maja 2022 r. w przedmiocie przyjęcia regulaminu gospodarowania zasobami lokalowymi stanowiącymi własność Ośrodka Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o. z/s w Głogówku.

a/ W Biznesplanie Spółki na rok 2017, w punkcie IV Planowane inwestycje na rok 2017, w tabeli 1. Planowane inwestycje na rok 2017, jako wartość planu inwestycji na rok 2017 wskazano kwotę 1 885 800,00 zł, natomiast w Biznesplanie Spółki na rok 2018, w punkcie IV Planowane inwestycje na rok 2018, w tabeli 1. Planowane inwestycje na rok 2018, jako wartość planu w 2017 roku wskazano kwotę 1 605 800,00 zł; Prezes Zarządu wyjaśnił, że *powyższe nastąpiło w wyniku omyłki pisarskiej, przy dokonywaniu zmiany kwoty inwestycji na rok 2018 w miesiącu sierpniu 2018 roku, przez nie ujęcie w tabeli inwestycji w kolumnie Plan 2017 dwóch inwestycji*;

b/ W Biznesplanie Spółki na rok 2020, w punkcie IV Planowane inwestycje na rok 2020, w tabeli 1. Planowane inwestycje na rok 2020, jako wartość planu inwestycji na rok 2019 wskazano kwotę 1 282 000,00 zł, natomiast w Biznesplanie Spółki na 2019 rok, jako wartość planu inwestycji na rok 2019 wskazano kwotę 1 292 000,00 zł; Prezes Zarządu wyjaśnił, że *przy sporządzaniu tabeli 1. Planowane inwestycje na rok 2020, omyłkowo, w kolumnie Plan 2019 nie ujęto pozycji „modernizacja programu księgowego”*;

c/ W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym na lata 2018-2022, w tabeli WPI – na lata 2018-2022 – wskazano, jako łączną kwotę wykonania inwestycji w 2017 roku sumę 1 715,2 tys. zł, gdy w Biznesplanie Spółki na rok 2018, punkcie IV Planowane inwestycje na rok 2018, w tabeli 1. Planowane inwestycje na rok 2018, wskazano kwotę 1 671 716,79 zł; Prezes Zarządu wyjaśnił, że *dokonano omyłki pisarskiej nie ujmując w tabeli inwestycji w kolumnie Realizacja 2017 wykonanej modernizacji jałownika Wróblin*.

(akta kontroli str. 1024-1025)

3. W okresie objętym kontrolą, wszystkie faktury opłacone przez Spółkę za czynsz dzierżawny¹¹⁵, a także otrzymane dwie faktury korygujące, zostały opisane niezgodnie z obowiązującą w Spółce Instrukcją obiegu dokumentów księgowych Ośrodka Hodowli Zarodowej „Głogówek” Sp. z o.o. w Głogówku¹¹⁶. I tak:

a/ na żadnej z objętych weryfikacją faktur otrzymanych przez Spółkę w latach 2017-2021¹¹⁷, nie wskazano sposobu ujęcia dowodu księgowego w księgach rachunkowych, pomimo takiego obowiązku wynikającego z treści art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹¹⁸ oraz wymogu wskazanego w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹¹⁹; Główna Księgowa wyjaśniła, że *Spółka od momentu wprowadzenia nowego programu finansowo-księgowego w roku 2010 nie stosowała dekretacji (tj. sposobu ujęcia dowodu księgowego w księgach rachunkowych) bezpośrednio na dowodach księgowych, gdyż sporządzany jest w każdym miesiącu wydruk dekretacji wszystkich dowodów księgowych za każdy miesiąc. W tym zakresie nie zaktualizowano Instrukcji Obiegu Dokumentów Księgowych*;

b/ w przypadku żadnej z powyższych faktur nie potwierdzono faktu (podpisem osoby upoważnionej) przeprowadzenia kontroli formalno-rachunkowej (pomimo że na wszystkich fakturach wpisano datę, w której powyższa kontrola miała się odbyć). W Instrukcji obiegu dokumentów księgowych jednoznacznie wskazano¹²⁰, że kontrolujący dowód księgowy pod względem formalno-rachunkowym opatruje klauzulę dokonania kontroli własnym podpisem; Główna Księgowa wyjaśniła, że *Dział Księgowości zawsze dokonuje dokładnej kontroli dowodów księgowych*

¹¹⁵ Na rzecz OT ANR Opole/Warszawa oraz KOWR OT Opole/Warszawa. Łącznie 20 faktur.

¹¹⁶ Z lutego 2008 r. Dalej: Instrukcja obiegu dokumentów księgowych.

¹¹⁷ Dotyczących opłaty czynszu dzierżawnego na rzecz ANR/KOWR.

¹¹⁸ Dz.U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

¹¹⁹ Pkt 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 2 h.

¹²⁰ Pkt 4 Kontrola formalno-rachunkowa.

wykonywać swoje obowiązki w dobrej wierze, dokonując każdorazowo weryfikacji kontrahenta, dokładnie weryfikując dane kontrahenta z białą listą, pod względem wpisu w rejestrze VAT, dokonując sprawdzenia umowy, aby ustalić jej zgodność z fakturą oraz konsultując każdą fakturę zakupową z osobami będącymi w Spółce na stanowiskach kierowniczych z poszczególnych działów produkcji. Po dokonaniu powyższych czynności weryfikacyjnych oraz uzyskaniu potwierdzenia przez Zarząd Spółki – dokonywana jest płatność;

c/ na żadnej z objętych weryfikacją faktur otrzymanych przez Spółkę w latach 2017-2021¹²¹, nie wpisano daty zatwierdzenia dokumentu księgowego do wypłaty środków, nie wypełniono również pozycji wynikających z przystawionej pieczęci z zapisem „dnia... 201...r.”; Główna Księgowa wyjaśniła, że *Dział Księgowości nie uzupełniał daty, gdyż w dobrej wierze uznawano, że data widniejąca przy kontroli formalno-rachunkowej jest tożsama z datą zatwierdzenia pod względem merytorycznym*; NIK zwraca jednak uwagę, że data zatwierdzenia wydatku do wypłaty, nie musi być tożsama z datą sprawdzenia dokumentu księgowego pod względem merytorycznym lub formalno-rachunkowym;

d/ na żadnej z faktur z lat 2017-2021, przedłożonych kontrolerowi NIK¹²², nie przystawiono pieczęci zatwierdzającej ze wskazaniem miesiąca, w którym dowód winien być ujęty w księgach rachunkowych, pomimo takiego wymogu wskazanego w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹²³; Główna Księgowa wyjaśniła, że *Spółka od momentu wprowadzenia nowego programu finansowo-księgowego w 2010 roku nie stosowała dekretacji (tj. wskazania miesiąca) bezpośrednio na dowodach księgowych, gdyż sporządzany jest comiesięczny wydruk dekretacji wszystkich dowodów księgowych za każdy miesiąc. W tym zakresie nie zaktualizowano Instrukcji Obiegu Dokumentów Księgowych*;

e/ kontroli merytorycznej wydatków dokonał Główny Agronom, który w swoim zakresie obowiązków nie posiadał, wymaganego treścią Instrukcji obiegu dokumentów księgowych, upoważnienia do przeprowadzenia powyższej czynności; Główna Księgowa wyjaśniła, że *faktury zostały zaakceptowane do wypłaty ze względu na złożenie podpisu przez Głównego Agronoma, tj. osoby, która posiadała wiedzę merytoryczną na temat umowy dzierżawy oraz posiadała wiedzę na temat treści samego dowodu księgowego*;

f/ numery identyfikacji wewnętrznej, umieszczone na fakturach VAT, były niezgodne ze wzorem ustalonym w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych, tj. nie stosowano cyfr rzymskich, a sam numer zawierał pełny numer roku wyrażony w postaci cyfry arabskiej. Główna Księgowa wyjaśniła, że, *numeracja identyfikacji wewnętrznej została zmieniona po wprowadzeniu do stosowania w Spółce nowego programu finansowo-księgowego, którego zmiana została dokonana w 2010 roku*; Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednakże uwagę na fakt, że w zakresie nadawania numerów identyfikacji wewnętrznej dokumentom księgowym, Instrukcja obiektu dokumentów księgowych nie została zaktualizowana od 2010 roku;

g/ pieczęć z zapisem o kontroli formalno-rachunkowej oraz merytorycznej przystawiano na pierwszych stronach faktur¹²⁴, pomimo że w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych jednoznacznie wskazano¹²⁵, że „kontrolujący w dowód dokonania kontroli formalno-rachunkowej (a także kontroli merytorycznej) zamieszcza na odwrocie dokumentu klauzulę stwierdzającą dokonanie kontroli, a w szczególności datę dokonania kontroli, opatrując ją własnym podpisem”;

¹²¹ Dotyczących opłaty czynszu dzierżawnego na rzecz ANR/KOWR.

¹²² Dotyczących opłaty czynszu dzierżawnego na rzecz ANR/KOWR.

¹²³ Pkt 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 2a.

¹²⁴ Dotyczy 10 z 20 faktur za opłatę czynszu dzierżawnego.

¹²⁵ Pkt 3 Kontrola formalno-rachunkowa, str.13.

Główna Księgowa wyjaśniła, że *Dział Księgowości w dobrej wierze przystawiał pieczęć z zapisem o dokonaniu kontroli formalno-rachunkowej oraz merytorycznej na pierwszej stronie dokumentu księgowego, aby pieczęć była widoczna przy przeglądaniu dokumentów księgowych, co wynikało z przeoczenia;*

h/ zatwierdzono do wypłaty 20 faktur, obejmujących należności z tytułu czynszu dzierżawnego na rzecz ANR/KOWR¹²⁶, pomimo że na żadnej z nich, w miejscu potwierdzenia przeprowadzenia kontroli merytorycznej, nie wskazano, jakiego rodzaju działalności gospodarczej dotyczy konkretna operacja, pomimo takiego obowiązku wskazanego w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹²⁷; Główna Księgowa wyjaśniła, że, *faktury zostały zatwierdzone do wypłaty, gdyż z ich treści jasno wynika, że są to faktury za czynsz dzierżawny, wystawione przez ANR/KOWR oraz zawierają dokładny numer umowy dzierżawy oraz aneksu, a także dokładny okres dzierżawy którego dotyczą – co było weryfikowane przez dział księgowości.*

(akta kontroli str. 1061-1141, 1834-1843)

4. W odniesieniu do wszystkich, spośród 20, objętych szczegółowym badaniem faktur sprzedaży bydła i trzody chlewnej, wystawionych przez OHZ „Głogówek”¹²⁸ w latach 2017-2021¹²⁹ stwierdzono, że:

a/ wbrew treści art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości oraz wymogu wskazanego w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹³⁰, nie zawarto stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych (przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych /dekretacja/ oraz zamieszczenie podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania);

b/ żadnej z tych faktur, wbrew wymogom wskazanym w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹³¹, nie sprawdzono pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym;

c/ żadna z ww. faktur nie została zatwierdzona przez kierownika jednostki, który to wymóg wynikał z treści Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹³²;

d/ żadnej z ww. faktur nie nadano wewnętrznego, kolejnego numeru księgowego (numeru archiwalnego), który to wymóg wynika z treści Instrukcji obiegu dokumentów księgowych¹³³;

e/ w przypadku żadnej z ww. faktur, nie nadano wewnętrznego, kolejnego numeru księgowego (numeru archiwalnego), załączonym do faktur kwitom rozchodu inwentarza żywego, pomimo iż w Instrukcji obiegu dokumentów księgowych jednoznacznie wskazano, że „dowód księgowy to faktura (...) oraz wszystkie karty

¹²⁶ Dotyczących opłaty czynszu dzierżawnego na rzecz ANR/KOWR. Faktury nr: 164/DMR/2017/09 z 28 lutego 2017 r., 1225/DMR/2017/01 z 31 marca 2017 r., 5250/DMR/2017/09 z 30 września 2017 r., 2654/DMR/2017/01 z 15 listopada 2017 r., 559/DMR/2018/09 z 28 lutego 2018 r., 1287/DMR/2018/01 z 31 marca 2018 r., 5932/DMR/2018/09 z 30 września 2018 r., 2844/DMR/2018/01 z 15 listopada 2018 r., 862/DMR/2019/09 z 28 lutego 2019 r., 1337/DMR/2019/01 z 31 stycznia 2019 r., 4217/DMR/2019/09 z 30 września 2019 r., 2828/DMR/2019/01 z 15 listopada 2019 r., 1877/DMR/2020/09 z 28 lutego 2020 r., 1353/DMR/2020/01 z 31 marca 2020 r., 4484/DMR/2020/09 z 30 września 2020 r., 2815/DMR/2020/01 z 16 listopada 2020 r., 1343/DMR/2021/09 z 28 lutego 2021 r., 1373/DMR/2021/01 z 31 marca 2021 r., 4204/DMR/2021/09 z 30 września 2021 r., 2857/2021/01 z 15 listopada 2021 r.

¹²⁷ Pkt 3 Kontrola merytoryczna, str. 11.

¹²⁸ Dowody księgowe zewnętrzne własne.

¹²⁹ FV/17/00045, FV/18/00825, FV/19/00784, FV/20/00637, FV/21/00066, FV/18/00056, FV/19/00775, FV/21/00101, FV/21/00296, FV/21/00401, FV/17/00261, FV/19/00172, FV/20/00501, FV/21/00013, FV/21/00428.

¹³⁰ Pkt 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 2 a, h.

¹³¹ Pkt. 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 2 a.

¹³² Pkt 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 2 a.

¹³³ Pkt 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 9, pkt 1 d.

załączone do tych dowodów. Zatem wszystkie karty dowodu księgowego muszą być opatrzone numerem archiwalnym, pod którym dowód księgowy został wprowadzony do ksiąg rachunkowych¹³⁴.

Główna Księgowa wyjaśniła, że, w chwili obecnej dział księgowości świadom jest zaistniałej sytuacji oraz faktu konieczności dokonania aktualizacji obowiązującej Instrukcji obiegu dokumentów księgowych do formy, w której obecnie odbywa się obieg dokumentów w Spółce.

(akta kontroli str. 2925-2928)

5. Spółka nie dysponowała w trakcie kontroli NIK dokumentami stanowiącymi załączniki do Instrukcji obiegu dokumentów księgowych, tj. wykazem osób upoważnionych do dokonywania poprawek na dowodach wewnętrznych, wykazem osób upoważnionych do dokonywania kontroli merytorycznej, wykazem osób upoważnionych do dokonywania kontroli formalno-rachunkowej i dekretacji dowodów księgowych. Główna Księgowa wyjaśniła, że w momencie wejścia w życie Instrukcji Obiegu Dokumentów Księgowych, tj. w lutym 2008 roku, wykazy te były załącznikami do powyższego dokumentu, jednakże w trakcie funkcjonowania Spółki zaginęły.

(akta kontroli str. 1836, 1839)

6. W okresie objętym kontrolą, nie zaktualizowano Instrukcji obiegu dokumentów księgowych, poprzez usunięcie, trzech rozporządzeń¹³⁵, które zostały uchylone, odpowiednio, z dniem 1 grudnia 2008 r. (dwa pierwsze) oraz z dniem 1 listopada 2015 r. (ostatnie), co było działaniem nierzetelnym. Główna Księgowa wyjaśniła, że Instrukcja Obiegu Dokumentów Księgowych nie była aktualizowana od 2008 roku, co wynikało z mojego przeoczenia.

(akta kontroli str. 1834, 1837, 1844-1898)

W trakcie trwania kontroli NIK, w Spółce opracowano i przyjęto do stosowania nową Instrukcję obiegu dokumentów księgowych.

(akta kontroli str. 2945-2964)

7. W 2019 roku w Spółce nie poddano okresowej rocznej kontroli technicznej obiektów budowlanych wykorzystywanych w hodowli zwierząt gospodarskich, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane¹³⁶. Osoba odpowiadająca za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych w Spółce¹³⁷ wyjaśniła, że współpracę ze Spółką podjęła z dniem 1 listopada 2018 r. Po przejęciu ksiąg obiektów budowlanych wraz z protokołami okresowych przeglądów, zasugerowałam Zarządcy, aby kontrolę w roku 2019 wykonać dopiero po weryfikacji przejętych dokumentów i wyłonieniu nowego wykonawcy przeglądów okresowych. Zarządca przyjął takie rozwiązanie. Do miesiąca września 2019 r. zajęła mi czas weryfikacja zapisów w ksiągkach obiektów obejmująca sprawdzenie poprawności prowadzenia ksiąg, sprawdzenie ilości obiektów i ich stanu technicznego w terenie, w celu weryfikacji faktycznego stanu technicznego budynków. We wrześniu 2019 r. przedstawiłem, ówczesnemu

¹³⁴ Pkt. 2 Warunki, jakie winien spełniać wygląd dowodu księgowego będącego zarówno dowodem dla celów podatku VAT, str. 10, pkt. 3.

¹³⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie zwrotu podatku niektórym podatnikom, zaliczkowego zwrotu podatku, wystawiania faktur, sposobu ich przechowywania oraz listy towarów i usług, do których nie mają zastosowania zwolnienia od podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2005 r., Nr 95, poz. 798). Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r. Nr 97, poz. 970 ze zm.). Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 16 września 2002 r. w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 167, poz. 1375).

¹³⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 88. Dalej: ustawa Prawo budowlane.

¹³⁷ Prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Isalski Witold WIKON.

p.o. Prezesa Zarządu Spółki, ustną informację o prowadzeniu ksiąg obiektów budowlanych, w tym o brakach w nich występujących. Skutkiem powyższego była decyzja, o rozpoczęciu przygotowania do kontroli okresowych, po odpowiedniej procedurze, której przygotowanie zajęło mi kolejne trzy miesiące. Zwłoka ta, spowodowała ogłoszenie zapytania o cenę dopiero w dniu 8 stycznia 2020 r., co stanowiło faktyczne opóźnienie, a właściwie zaniechanie przeglądów okresowych w roku 2019. Przyczyny odstąpienia od realizacji przeglądów okresowych w roku 2019 są więc następstwem kilku nachodzących na siebie faktów: do momentu otrzymania ksiąg obiektów budowlanych nie mieliśmy praktycznie żadnej szczegółowej wiedzy na temat ich stanu i prowadzonych przeglądów okresowych; rozpoczęcie współpracy przez moją firmę z Zarządcą współpracy w IV kwartale 2018 roku spowodowało konieczność poznania obiektów, w celu prawidłowej weryfikacji poprawności prowadzenia ksiąg obiektów; niestety stan techniczny obiektów Zarządcy powodował że niejednokrotnie mamy do czynienia z występującymi awariami oraz usterkami, których konieczność pilnego usuwania, bardzo często uniemożliwiała mi systematyczne sprawdzanie przekazanych dokumentów i przygotowanie procedury zapytania o cenę; występujące, według mojej oceny, w ksiągkach błędy i braki, spowodowały konieczność przemyślenia sposobu postępowania przy planowanych przeglądach a także sposobu prowadzenia ksiąg.

(akta kontroli str. 2877-2885)

8. Spółka nie zapewniła prawidłowej realizacji obowiązków dotyczących prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz dokumentowania okresowych kontroli, i tak:

a/ Spółka nie przechowała dokumentów, o których mowa w art. 60 ustawy Prawo budowlane, tj. dokumentacji budowy i dokumentacji powykonawczej¹³⁸, jak też nie dysponowała ksiągkami obiektów prowadzonymi od początku oddania obiektów do użytku, do czego zobowiązywał art. 63 ust. 1 oraz 64 ust. 1 ww. ustawy; osoba odpowiadająca za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych w Spółce wyjaśniła, że od momentu otrzymania niepełnej dokumentacji, podejmowała działania w celu uzupełnienia dokumentacji, m.in. przeszukując archiwum Spółki. *Nie posiadam wiedzy, dlaczego Spółka nie posiada ksiąg obiektów prowadzonych od momentu oddania obiektów do użytku;*

b/ Spółka nie dysponowała dokumentacją mogącą potwierdzić wykonanie rocznych przeglądów technicznych w latach 2017 i 2018 w części budynków wykorzystywanych w hodowli zwierząt¹³⁹, co stanowiło naruszenie art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego; osoba odpowiadająca za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych w Spółce wyjaśniła, że książki obiektów budowlanych zostały jej przekazane w lutym 2019 r. i nie posiada wiedzy z jakiego powodu były niekompletne;

c/ sprostowań błędów we wpisach w ksiągkach obiektów budowlanych nie dokonywano przez przekreślenie wyrazów pojedynczą linią oraz umieszczenie daty i podpisu osoby dokonującej zmiany, tj. na zasadach przewidzianych w § 6 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁴⁰, a poprzez zamazywanie treści oryginalnego wpisu korektorem¹⁴¹; osoba odpowiadająca za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów

¹³⁸ Dotyczy wszystkich 35 ksiąg obiektów poddanych kontroli.

¹³⁹ W jalołniku w gospodarstwie Zawada (lata 2017-2018), w paszarni w gospodarstwie Rzepcze (lata 2017-2018), w zbiorniku na ścieki z popłuczyn mleka budynku obory z halą udojową w gospodarstwie Zawada (lata 2017-2018), w kompleksie sześciu zbiorników na ścieki dla obsługi budynku hali udojowej w gospodarstwie Wróblin w 2017 roku, w kompleksie dziewięciu zbiorników na ścieki gnojowe dla obsługi obory, hali udojowej i płyty obornikowej w gospodarstwie Wróblin.

¹⁴⁰ Dz. U. Nr 120, poz. 1134. Dalej: rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

¹⁴¹ Dotyczy siedmiu z 35 ksiąg obiektu budowlanego.

budowlanych w Spółce wyjaśniła, że dla celów założenia ksiąg dla obiektów które ich nie miały, wykorzystałem znalezione w firmie książki obiektów budowlanych, które były wypełnione w znikomym zakresie, np. miały wypełnioną tylko stronę tytułową z nazwą obiektu. Chcąc je wykorzystać dla nowych celów, zamazałem oryginalną treść i wpisałem nową nazwę obiektu budowlanego;

d/ w protokołach z okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynków, błędnie wskazano rodzaj konstrukcji budynków, wykorzystywanych w hodowli zwierząt, w odniesieniu do jałownika w gospodarstwie Wróblin¹⁴² oraz do cielętnika w gospodarstwie Wróblin¹⁴³, co świadczy o nierzetelnym sporządzeniu, jak też odbiorze przez pracowników kontrolowanej jednostki tych dokumentów; osoba odpowiadająca za m.in. prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych w Spółce wyjaśniła, że powyższe zapisy stanowią oczywistą pomyłkę natury edycyjnej.

(akta kontroli str. 2886-2887, 2941-2944)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa izba Kontroli pozytywnie ocenia skuteczność działań podejmowanych w celu poprawy wyniku finansowego Spółki. Kontrolowana jednostka regulowała należności (w tym za czynsz dzierżawny) w wymaganych terminach, a sprzedaż nieruchomości odbyła się w sposób legalny i gospodarny. Stwierdzono jednak, że w 2019 r. Spółka nie zapewniła przeprowadzenia okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynków, w których prowadzono hodowlę zwierząt, jak też prawidłowej realizacji obowiązków dotyczących prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych. Stwierdzone zostały również liczne nieprawidłowości w dokonywaniu opisów dokumentów księgowych.

OBSZAR

3. Warunki weterynaryjne i utrzymania zwierząt gospodarskich w Spółce

Opis stanu faktycznego

Na zlecenie Najwyższej Izby Kontroli, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Prudniku, przeprowadził w Spółce kontrole¹⁴⁴ dobrostanu zwierząt, minimalnych warunków utrzymywania zwierząt oraz warunków weterynaryjnych i prowadzenia dokumentacji leczenia zwierząt. Kontrole zostały przeprowadzone w gospodarstwach Zawada, Wróblin, Biedrzychowice¹⁴⁵ oraz Rzepcze¹⁴⁶. Przeprowadzone kontrole, we wszystkich ww. gospodarstwach, nie wykazały stanów nieprawidłowych¹⁴⁷. Spółka zapewniła bydłu oraz trzodzie chlewnej właściwe warunki weterynaryjne oraz opiekę, spełniając wszystkie minimalne warunki utrzymywania¹⁴⁸. Rzetelnie prowadzona była również dokumentacja weterynaryjna.

(akta kontroli str. 2270-2321)

W latach 2017-2021 OHZ nie był kontrolowany przez pracowników Inspekcji Weterynaryjnej.

(akta kontroli str. 1953-1955)

¹⁴² W protokołach z okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku jałownika w gospodarstwie Wróblin z lat 2020 i 2021 jako rodzaj konstrukcji wpisano „stalowa”, pomimo że w rzeczywistości była to konstrukcja murowana (ściany z pełnej cegły, fundament ceglany).

¹⁴³ W protokołach z okresowej rocznej kontroli stanu technicznego budynku cielętnika w gospodarstwie Wróblin z lat 2020 i 2021 jako rodzaj konstrukcji wpisano „stalowa”, pomimo że w rzeczywistości była to konstrukcja murowana (ściany z pełnej cegły, fundament żelbetowy).

¹⁴⁴ Kontrole przeprowadzono w dniach od 21 kwietnia 2022 r. do 4 maja 2022 r.

¹⁴⁵ Bydło.

¹⁴⁶ Trzoda chlewna.

¹⁴⁷ Protokoły kontroli nr: 026974384-002/MP/DA/2022, 026974384-002/RO/DA/2022, 026974384-006/1/AK/2022, 026974384-007/MP/NK/2022.

¹⁴⁸ Wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz.U. nr 56 poz. 344, ze zm.).

Główny Hodowca wyjaśnił, że w Spółce nie sporządzono dokumentu, w którym ustalone by zostały zasady pojenia i karmienia zwierząt, gdyż zarówno on, jak i kadra zootechniczna, zarządzająca hodowlą zwierząt, posiadają wiedzę oraz wykształcenie służące do odpowiedniego postępowania ze zwierzętami, ich karmienia, pojenia, pielęgnacji i zachowania dobrostanu. W Spółce sporządzano comiesięczne harmonogramy pracy pracowników produkcji zwierzęcej, zootechników, dojarzy, pracowników obsługi cieląt, traktorzystów dowożących pasze oraz osób odpowiedzialnych za obsługę fermy trzody chlewnej. Główny Hodowca wyjaśnił, że comiesięczne harmonogramy pracy były przez niego akceptowane, nadzór nad ich realizacją sprawował wraz z zootechnikami bezpośrednio nadzorującymi fermę.

(akta kontroli str. 932, 939-948)

W okresie objętym kontrolą opieka weterynaryjna w Spółce zapewniona była przez podmioty zewnętrzne świadczące usługi weterynaryjne (w Spółce nie zatrudniono lekarza weterynarii na podstawie umowy o pracę). Spółka w dniu 2 stycznia 2017 r. zawarła umowy z czterema podmiotami¹⁴⁹ na świadczenie usług weterynaryjnych w zakresie rozrodu bydła oraz leczenia i obsługi stada bydła mlecznego w gospodarstwach Biedrzychowice, Zawada oraz Wróblin. Również w dniu 2 stycznia 2017 r. Spółka zawarła umowę z osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą w zakresie działalności weterynaryjnej na świadczenie usług weterynaryjnych obejmującą obsługę lekarsko-weterynaryjną stada trzody chlewnej w gospodarstwie Rzepcze. We wszystkich umowach określono zakres oraz cennik świadczonych usług. Ww. podmioty prawidłowo naliczały przysługujące im wynagrodzenie, załączając do faktur zestawienia umożliwiające weryfikację prawidłowości sporządzenia dokumentów rozliczeniowych oraz faktycznego wykonania usług.

(akta kontroli str. 2828-2876)

W okresie objętym kontrolą wydatki Spółki na m.in. usługi weterynaryjne, leki, badania IBR/PRV, BVD-MD, usługi embriotransferu, badania markerów genetycznych wyniosły:

- a/ w 2017 r. – 1 238,84 tys. zł;
- b/ w 2018 r. – 1 234,42 tys. zł;
- c/ w 2019 r. – 1 123,22 tys. zł;
- d/ w 2020 r. – 1 233,91 tys. zł;
- e/ w 2021 r. – 1 347,84 tys. zł.

(akta kontroli str. 2860-2864)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Spółki w zakresie zapewnienia zwierzętom odpowiednich warunków weterynaryjnych i dobrostanu zwierząt.

¹⁴⁹ Osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą (trzy podmioty) oraz wspólnikami spółki cywilnej (jeden podmiot).

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

Wzmożenie nadzoru nad pracą Działu Księgowości, w szczególności w zakresie przestrzegania obowiązków wynikających z treści Instrukcji obiegu dokumentów księgowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 15 czerwca 2022 r.

Kontroler

Wojciech Jarzyna
Specjalista kontroli państwowej

Wojciech Jarzyna
.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor
Iwona Zyman

.....
Dyrektor
Delegatura NIK w Opolu
podpis
Iwona Zyman

